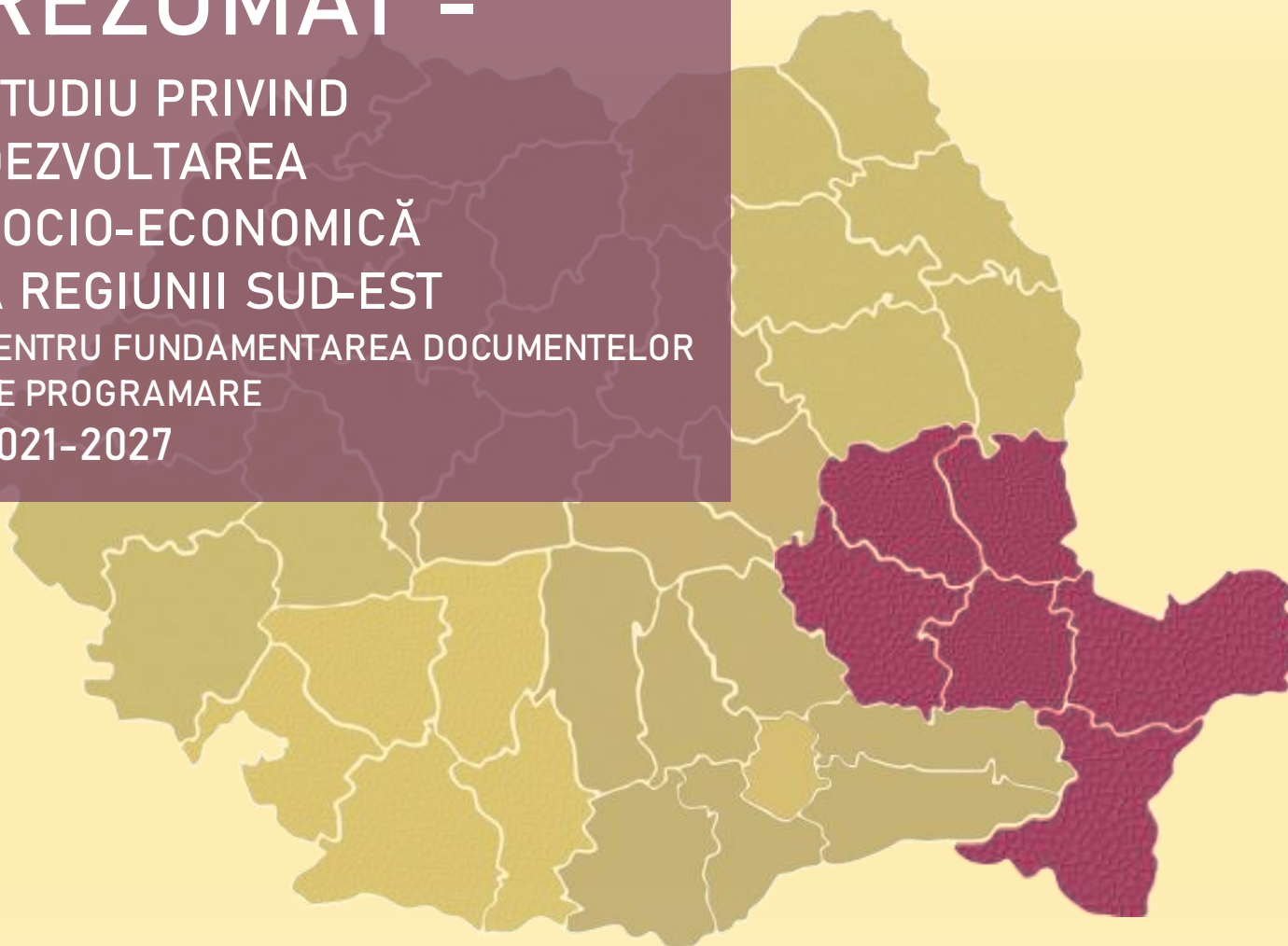

REZUMAT -

STUDIUL PRIVIND
DEZVOLTAREA
SOCIO-ECONOMICĂ
A REGIUNII SUD-EST
PENTRU FUNDAMENTAREA DOCUMENTELOR
DE PROGRAMARE
2021-2027

Agenția pentru Dezvoltare Regională
Sud-Est

Cuprins

I.	Introducere.....	1
II.	Analiza profilului socio-economic al regiunii. Disparități regionale.....	1
	Localizare geografică	1
	Cadrul natural.....	1
	Structura sistemului de așezări.....	4
	Structura socio-demografică a populației.....	5
	Infrastructura	6
	Economia regiunii	15
	Turism	20
	Agricultura și dezvoltarea rurală.....	22
III.	Indicatorii de monitorizare a investițiilor în Regiunea Sud-Est.....	24
IV.	Strategia de Dezvoltare regională pentru perioada 2021-2027	25
	Contextul european, național și regional.....	25
	Viziunea strategică regională	27
	Obiectivele strategice regionale, precum și obiectivele specifice aferente acestora.....	28
V.	Sistemul de implementare.....	33
VI.	Concluzii	35

I. Introducere

Studiul privind Dezvoltarea Socio-Economică a Regiunii Sud-Est a fost conceput ca un instrument de referință în ceea ce privește formularea unei viziuni pentru dezvoltarea sustenabilă a regiunii, în concordanță cu prioritățile europene, dar și cu cele naționale, regionale și județene.

Scopul studiului, în perspectiva elaborării documentelor de programare 2021-2027, este de a identifica gradul actual de dezvoltare socio-economică, direcțiile prioritare de dezvoltare ale regiunii pe termen mediu și lung și de a formula propuneri pentru viitor.

Astfel obiectivul general al studiului este de a analiza situația socio-economică actuală, tendințele manifestate în ultimii 10 ani la nivelul regiunii, principalii indicatori macroeconomici - care să redea modificările structurate ale economiei Regiunii Sud-Est din perioada 2010 – 2020, în special în ceea ce privește domeniile de interes strategic precum infrastructura, turismul, agricultura și dezvoltarea rurală - precum și evaluarea potențialului de dezvoltare regional și județean, pentru fundamentarea procesului de planificare strategică aferent perioadei 2021-2027.

II. Analiza profilului socio-economic al regiunii. Disparități regionale

Localizare geografică

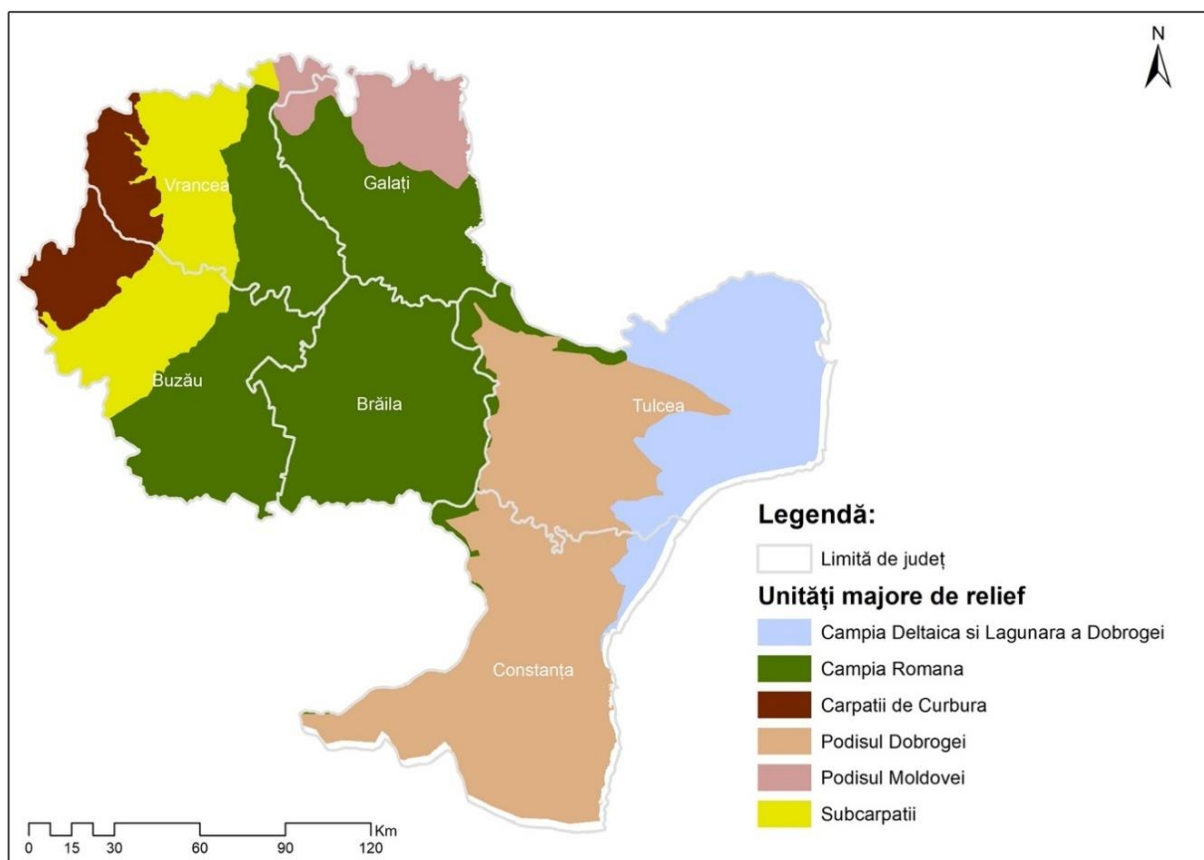
Regiunea de Dezvoltare Sud-Est este situată în partea de sud-est a României, fiind a doua ca suprafață dintre cele opt Regiuni de Dezvoltare (35.762 km²), ceea ce acoperă aproximativ 15% din suprafața totală a țării. Din punct de vedere administrativ, Regiunea cuprinde următoarele șase județe: **Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea și Vrancea.**

Cadrul natural

Particularități ale Regiunii Sud-Est

Între particularitățile generale ale Regiunii de Dezvoltare Sud-Est se numără prezența complementară a tuturor formelor de relief (munți, câmpii, podișuri, zonă maritimă, fluvială), de la cele mai vechi unități (caledonice și hercinice) și până la cele recente (aflate încă în plină formare și transformare). Sunt astfel delimitate o serie de șase zone specifice, fiecare cu morfologia specifică, respectiv: **Zona Moldovei de Sud, Zona Subcarpaților de Curbură, Zona Câmpiei Bărăganului, Zona Dobrogei de Nord, Zona Dobrogei Centrală și Dobrogea de Sud-Vest, Zona Dobrogei de Sud-Est**

Figura nr. 1   Principalele unități de relief din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est

Sursa: date prelucrate de autori

O altă caracteristică importantă este prezența unor zone cu largi implicații în dezvoltarea integrată a regiunii, cum ar fi vecinătatea Mării Negre și a litoralului acesteia, prezența Deltei Dunării și alte zone de interes turistic - Vulcanii noroioși, Focul Viu, Barajul de la Siriu din pământ, Rezervația naturală de chihlimbar de la Buzău, drumul cramelor, peisajele naturale din județul Vrancea (Soveja-Lepșa-Tulnici), cetățile antice, Munții Măcinului, peisajele din Balta mică a Brăilei, Lacul Sărat, Pădurea Gârboavele, Rezervația paleontologică de la Tecuci.

Resurse naturale

Resursele naturale pe care le oferă Regiunea de Dezvoltare Sud-Est sunt formate de zăcămintele de petrol, cărbune inferior, granitul (ca rocă de construcție) și piatra de var, minereurile de fier, pirita de cupru, sulfuri complexe de plumb și zinc, cuarț, granit, marmură, caolin și baritină, sau ape minerale sulfuroase, feruginoase și clorosodice

De asemenea, o resursă inepuizabilă și cu potențial ridicat o reprezintă energia eoliană și cea solară, întreaga Provincie Dobrogea fiind considerată una cu potențial ridicat din acest punct de vedere, ceea ce poate conduce la creșterea investițiilor în domeniu, în această zonă.

Întinsele suprafețe agricole, precum și calitatea ridicată a solurilor, la care se mai adaugă posibilitatea reintroducerii în circuit a irigațiilor, oferă condiții prielnice practicării unei agriculturi ecologice. De asemenea, importante resurse de apă, existente în cadrul Regiunii, facilitează o serie de alte activități, care s-au dezvoltat de-a lungul timpului: pescuitul și transporturile pe apă fluvial și maritim.

Clima

Din punct de vedere climatic, Regiunea de Dezvoltare Sud-Est se înscrie în zona climatului temperat continental moderat de tranziție, dar cu o serie de particularități locale, impuse de prezența unor factori naturali, cu impact major, cum ar fi Marea Neagră, Dunărea și varietatea formelor de relief.

Vegetația și fauna

Regiunea de Dezvoltare Sud-Est este una cu o diversitate biologică ridicată, la nivel de ecosisteme și de specii, multe dintre speciile de plante și animale fiind, în prezent, amenințate cu dispariția. Teritoriul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est se suprapune pe patru regiuni biogeografice: zona alpină, zona continentală, zona stepică și zona pontică.

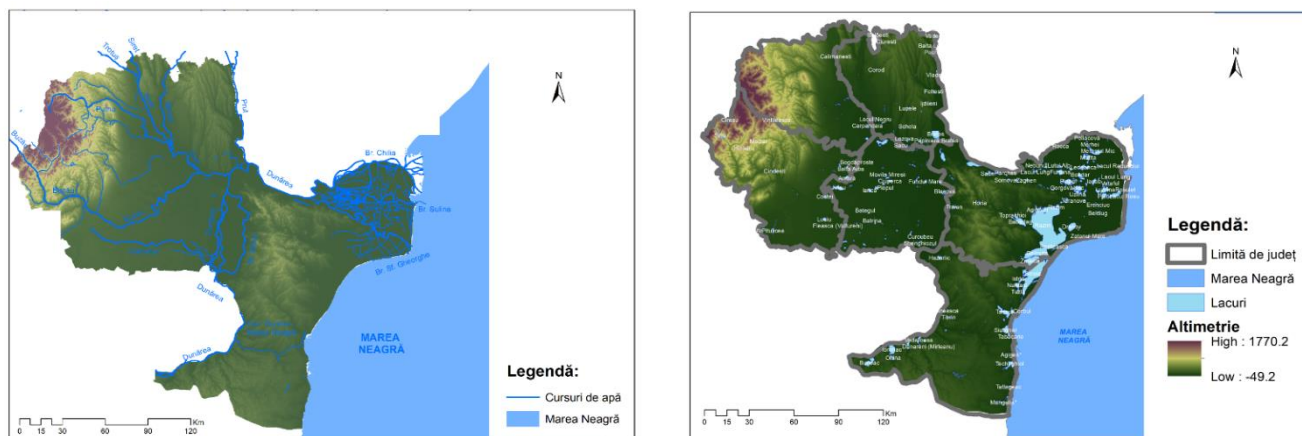
Fauna aparține zonelor stepei și silvostepi, precum și biotopului luncilor și bălților și este reprezentată de animale sedentare și migratoare.

Rețeaua hidrografică a regiunii

Principalele cursuri de apă care străbat Regiunea de Dezvoltare Sud-Est sunt: Dunărea, Siretul, Prutul, Bârladul, Buzăul, Călmățuiul, Troțușul, Putna și Râmnicu Sărat - la care se adaugă rețeaua de lacuri din regiune. Întreg sistemul hidrografic prezintă o importanță economică deosebită, contribuind totodată la alimentarea cu apă a orașelor, cât și la alimentarea sistemelor de irigații.

Mai mult decât atât, **Marea Neagră** deține o importanță majoră pentru Europa, împreună cu Dunărea, constituind o cale de transport internațional pentru zece țări europene.

Figura nr. 2 Rețeaua hidrografică din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est

Sursa: date prelucrate de autori

Structura sistemului de așezări

Fiecare județ este divizat în unități administrativ teritoriale reprezentate de consilii județene, consilii locale, municipale, orașenești și comunale.

Astfel, Regiunea Sud-Est se concentrează în **390 de unități administrativ teritoriale**, respectiv 34 de orașe (din care 11 municipii) și 356 de comune (care cuprind 1.449 de sate). Cu o repartitie relativ uniformă în teritoriu, majoritatea orașelor au o populație redusă (de sub 20.000 de locuitori), însă regiunea include și unele dintre cele mai mari orașe ale țării: Brăila, Constanța, Galați.

Populația totală a regiunii este de **2.377.101¹**, cu o densitate de 66 de locuitori pe km², reprezentând 12,30% din populația totală a țării și a patra regiune ca dimensiuni.

Referitor la sistemul de localități regional, datele demografice atestă prezența a 23 de orașe cu populație sub 20.000 de locuitori, ce pot întâmpina dificultăți de dezvoltare și chiar de accesare a posibilităților de finanțare. Cu toate acestea, există numeroase orașe de dimensiuni medii și chiar mari (4 orașe cu peste 100.000 de locuitori), ceea ce conferă posibilitatea de dezvoltare urbană în continuare.

¹ Sursa de date INS Tempo, la 1 ianuarie 2020

Structura socio-demografică a populației

Structura socio-demografică a unui stat influențează numeroase aspecte ale vieții economice, precum și mediul natural, infrastructura și serviciile publice. Un stat a cărui populație cunoaște un proces de îmbătrânire are nevoie de servicii dedicate persoanelor în vârstă, în timp ce unul care reprezintă destinație pentru imigranți va trebui să dezvolte politici și programe pentru integrarea acestora.

Populația rezidentă este în scădere atât la nivel național, cât și regional și județean. Brăila este județul din Regiunea Sud-Est care cunoaște cea mai mare rapidă scădere a populației rezidente, în timp ce în Județul Constanța se înregistrează cea mai lentă scădere.

Grupa de vârstă de 85 de ani și peste, este singura care cunoaște o creștere în 2020 față de anul de referință 2012 (de 61%), restul grupelor de vârstă înregistrând scăderi de aproximativ 10%. Această constatare evidențiază nevoia de politici publice sociale dedicate persoanelor vârstnice care să le ofere independență și îngrijire.

Rata abandonului școlar înregistrează trenduri ascendente în ultimii ani ai perioadei analizate, însă se remarcă în continuare o rată ridicată pentru nivelul de învățământ postliceal și de maiștri. În ceea ce privește populația școlară, aceasta este și ea în scădere pentru nivelurile primar, gimnazial și liceal. În cazul învățământului postliceal și de maiștri, ultimul an analizat (2019) surprinde o creștere a populației școlare la nivel regional, județele Brăila, Buzău și Vrancea contribuind la acest trend.

Rata de participare la educație și formare profesională rămâne, în Regiunea Sud-Est, mult sub nivelul atins de cea de la nivel European și național. În schimb, în cazul ratei populației în funcție de nivelul de educație, pentru treptele superioare învățământului liceal superior, Regiunea Sud-Est depășește atât rata națională, cât și pe cea europeană.

Se constată o fluctuație a ratei de activitate la nivelul Regiunii Sud-Est, cu cele mai ridicate valori pentru categoriile de vârstă 25-34 ani și 35-54 ani. De asemenea, se constată o inegalitate mare între sexe pentru acest indicator, astfel că bărbații înregistrează o rată de activitate aproape dublă față de femei. Trendul este aproape identic și pentru rata de ocupare.

Deși se înregistra un trend descendent al numărului de șomeri până în 2019, efectele pandemiei se pot observa ușor în 2020, numărul acestora crescând pentru toate nivelurile analizate. Cu toate

acestea, rata șomajului continuă un trend ascendent, Buzău fiind județul de la nivelul Regiunii Sud-Est cu cea mai mare valoare a acestei rate.

Infrastructura

Nivelul de dezvoltare socio – economică al unei regiuni este puternic influențat de nivelul de dezvoltare al infrastructurii existente. Creșterea economică durabilă, competitivitatea activităților economice ale regiunii, activitățile sociale depind în mare măsură de infrastructură, rezultând necesitatea ca România să fie ancorată prin toate mijloacele la piața unică europeană.

Infrastructura de transport rutier

În Regiunea Sud-Est, deși infrastructura rutieră a fost îmbunătățită în ultimii 10 ani, aceasta necesită investiții foarte mari în următorii ani pentru a asigura conectivitatea și mobilitatea și pentru a contribui la dezvoltarea socio-economică a regiunii.

România trebuie să își dezvolte și modernizeze rețeaua de drumuri pentru a face față noului model de transport rezultat din evoluția economiei sale. Ca parte integrantă a acestui proces, România duce, în mod activ, o politică de accesibilizare a legăturilor comerciale și economice cu vecinii săi și cu țările membre ale Uniunii Europene. De aceea, este important ca rețeaua sa de drumuri să fie la standarde ce răspund eficient cererii traficului.

Coridoarele pan-europene reprezintă un sistem de drumuri din Europa Centrală și de Est și au rolul de a facilita legăturile dintre Europa de Vest și Europa Centrală și de Est, dar și între statele din Europa Centrală și de Est. Au fost stabilite 10 astfel de coridoare pan – europene, considerate drept principalele artere de transport din Europa de Est, investițiile în infrastructura de transport realizându-se preponderent de-a lungul acestor coridoare.

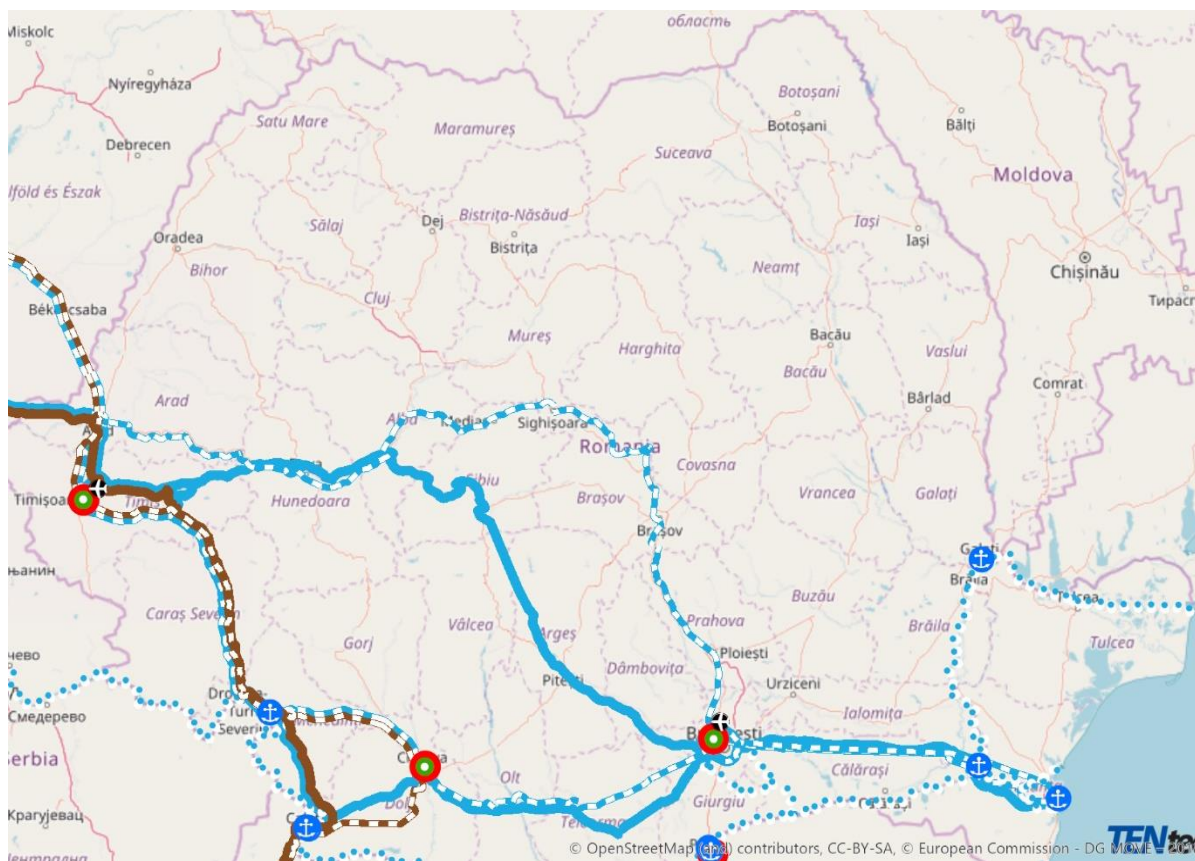
La nivelul Uniunii Europene, pentru a facilita transportul de bunuri și persoane, a fost dezvoltată o rețea de transport denumită **Rețeaua trans-Europeană de transport (TEN-T)**. Crearea acestor rețele are ca obiectiv, alături de interconectarea rețelelor naționale cu cele europene, și stabilirea de legături între punctele periferice ale Uniunii Europene.

România este traversată de două dintre cele 9 coridoare TEN – T, coridorul Orient/East-Med și coridorul Rhine – Danube. Coridorul Rhine – Danube acoperă și Regiunea Sud-Est, cuprinzând orașele Constanța, Medgidia, Cernavodă, Brăila, Galați și Tulcea. În acest context (transport

rutier), Regiunea Sud-Est este străbătută de toate cele trei coridoare de transport care traversează țara noastră și care asigură legătura centrelor urbane cu capitala țării) coridorul IV, VII și IX.

Figura nr. 3 Harta coridoarelor TEN –T care traversează România

Sursa: ec.europa.eu, TENtec interactive map viewer

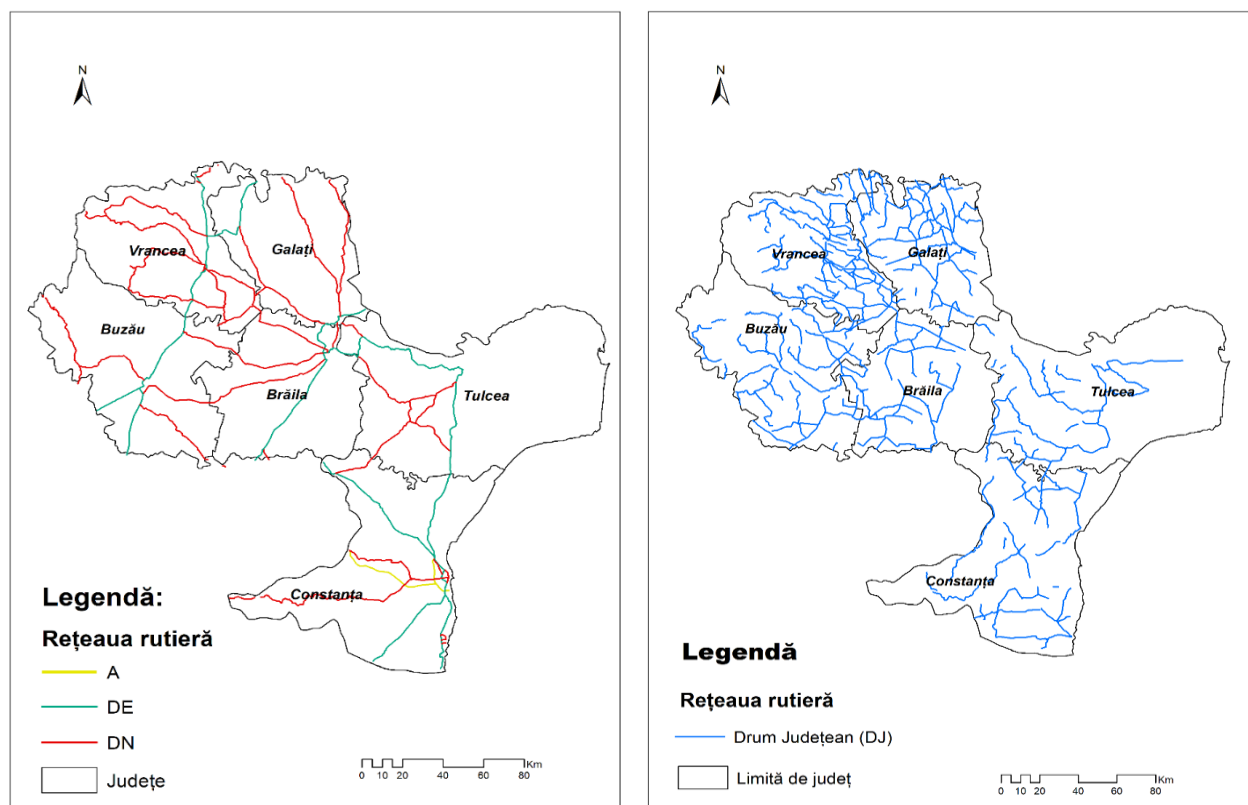
Rețelele regionale de drumuri publice

Drumurile de interes național sau regional aparțin proprietății publice a statului și cuprind drumurile naționale care asigură legătura capitalei țării cu orașele reședințe ale județelor, legăturile între acestea, precum și cu țările vecine, și pot fi: autostrăzi, drumuri expres, drumuri naționale europene (E); drumuri naționale principale și drumuri naționale secundare.

Starea drumurilor în România este în general acceptabilă, atunci când vorbim de drumurile naționale principale și de autostrăzi, destul de proastă atunci când vorbim despre drumurile

naționale de importanță secundară și în general proastă, atunci când vorbim de drumurile județene. Pe lângă starea drumurilor, lungimea și densitatea drumurilor publice din regiunile de dezvoltare contribuie la nivelul de dezvoltare socio-economică a fiecărei regiuni.

Figura nr. 4   **Rețeaua de drumuri din Regiunea Sud-Est**

Sursa: date prelucrate de autori

Infrastructura rutieră existentă în Regiunea Sud-Est nu oferă un grad ridicat de accesibilitate, singurele avantaje ale acesteia fiind existența autostrăzii București – Constanța și faptul că se află în stadiu de execuție Drumul Expres DX6 Brăila – Galați și Podul suspendat de la Brăila, care pot fi în viitor elemente decisive în atragerea investitorilor locali și internaționali. În Regiunea Sud – Est, în intervalul de timp analizat s-au construit doar 251 de km noi de drumuri, acest fapt influențând atât dezvoltarea economică, cât și nivelul de trai din regiune. Din totalul **drumurilor publice din Regiunea Sud-Est**, doar 20.8% sunt drumuri naționale, 41.8% sunt drumuri județene, iar restul sunt drumuri comunale. În Regiunea Sud – Est, în ultimii 10 ani pentru care există date disponibile, aproape s-a dublat numărul de kilometri de drumuri modernizate. Cu toate acestea, încă există peste 2.400 de km de drumuri de pământ. La nivelul anului 2019, Regiunea Sud – Est

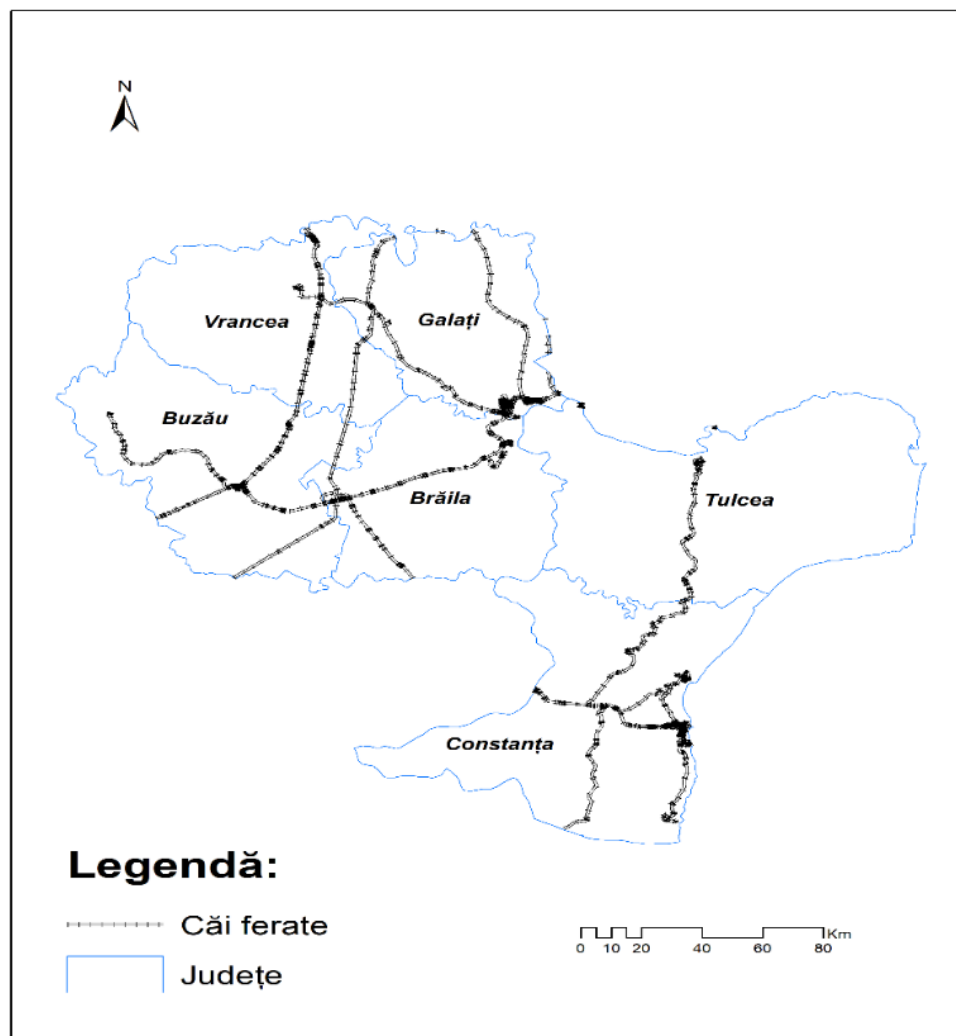
se afla pe ultimul loc după Regiunea București – Ilfov în ceea ce privește lungimea drumurilor publice. De asemenea, Regiunea Sud-Est deține cea mai mică densitate a drumurilor din România, fapt explicabil și prin existența Deltei Dunării în regiune, unde densitatea este foarte redusă și a unor întinse suprafețe agricole. În ceea ce privește starea drumurilor orășenești din regiune, deși 73% dintre acestea erau modernizate la nivelul anului 2019, există încă numeroase drumuri care necesită investiții rapide pentru a răspunde nevoilor cetățenilor. De asemenea, deși transportul urban de la nivelul municipiilor a fost îmbunătățit în ultimii ani, în special prin achiziția de autobuze noi, acesta nu acoperă în mod optim cerințele de transport pasageri, contribuind la fluidizarea traficului, reducerea timpilor de transport și a poluării mediului.

Impactul acestei situații a infrastructurii rutiere este unul direct asupra duratei de transport rutier al mărfurilor și persoanelor, dar și unul indirect, asupra mobilității forței de muncă. Companiile naționale sau internaționale aleg să nu investească în regiuni în care forța de muncă nu poate fi ușor accesată. Faptul că majoritatea covârșitoare a rețelei rutiere din regiune are o singură bandă pe sens conduce la lipsa siguranței pe drumurile publice antrenând un număr mare de accidente rutiere. În plus, nivelul de poluare crește semnificativ, vehiculele fiind nevoite să parcurgă distanțe mici în intervale mari de timp.

Rețeaua de căi ferate

Analiza infrastructurii de transport feroviar de la nivelul Regiunii Sud-Est relevă faptul că, deși regiunea deține cei mai mulți kilometri de cale ferată din România, există mari probleme de sustenabilitate a infrastructurii, calitate scăzută a serviciilor și a managementului, siguranța incertă. Densitatea crescută a liniilor de cale ferată din regiune poate fi un aspect important în atragerea investitorilor în regiune, însă performanța scăzută a transportului feroviar este un impediment evident. Rețeaua de căi ferate din Regiunea Sud-Est are nevoie de investiții semnificative pentru a crește calitatea serviciilor oferite, atât pentru transportul de marfă, cât și de pasageri.

Figura nr. 5 Rețeaua de căi ferate din Regiunea Sud-Est

Sursa: date prelucrate de autori

Transport maritim și fluvial

Regiunea Sud-Est dispune de toate caracteristicile geografice necesare pentru dezvoltarea transportului maritim și fluvial. Deși există o rețea semnificativă de porturi maritime și fluviale, gradul de modernizare a acestora pentru a oferi servicii competitive la nivel european, este încă redus. Deși cantitatea de mărfuri transportate pe cale maritimă a crescut, numărul de nave maritime înregistrate în România este foarte mic. Pe de altă parte, se observă o tendință de creștere a numărului de nave fluviale destinate transportului de pasageri, cu impact asupra turismului din regiune. Cu toate acestea, transportul naval de pasageri este în continuare redus din cauza infrastructurii necorespunzătoare și a absenței investițiilor. Proiectarea și construcțiile de nave sunt activități economice semnificative în regiune care creează numeroase locuri de muncă și contribuie

semnificativ la dezvoltarea socio-economică a regiunii. Deși România a creionat o strategie destinată transportului intermodal încă din anul 2011, nu au fost făcute progrese semnificative, ponderea transportului intermodal în cadrul transportului feroviar de marfă în România fiind de sub 1%. Regiunea Sud – Est are un potențial foarte mare de dezvoltare a transportului intermodal. Rețeaua de terminale intermodale propuse în cadrul MPGT propune construirea unui terminal trimodal în portul Galați, pe lângă terminalul existent în portul Constanța.

Transportul aerian

Transportul aerian este slab dezvoltat în Regiunea Sud-Est. Regiunea ar avea nevoie de construirea unor aeroporturi moderne în principalele centre urbane, care să impulsioneze atât transportul aerian de marfă, cât și de pasageri. Transportul aerian ar putea conduce la decongestionarea traficului rutier, la impulsivarea turismului în regiune și la dezvoltarea socio-economică de ansamblu.

Telecomunicațiile și Societatea informațională

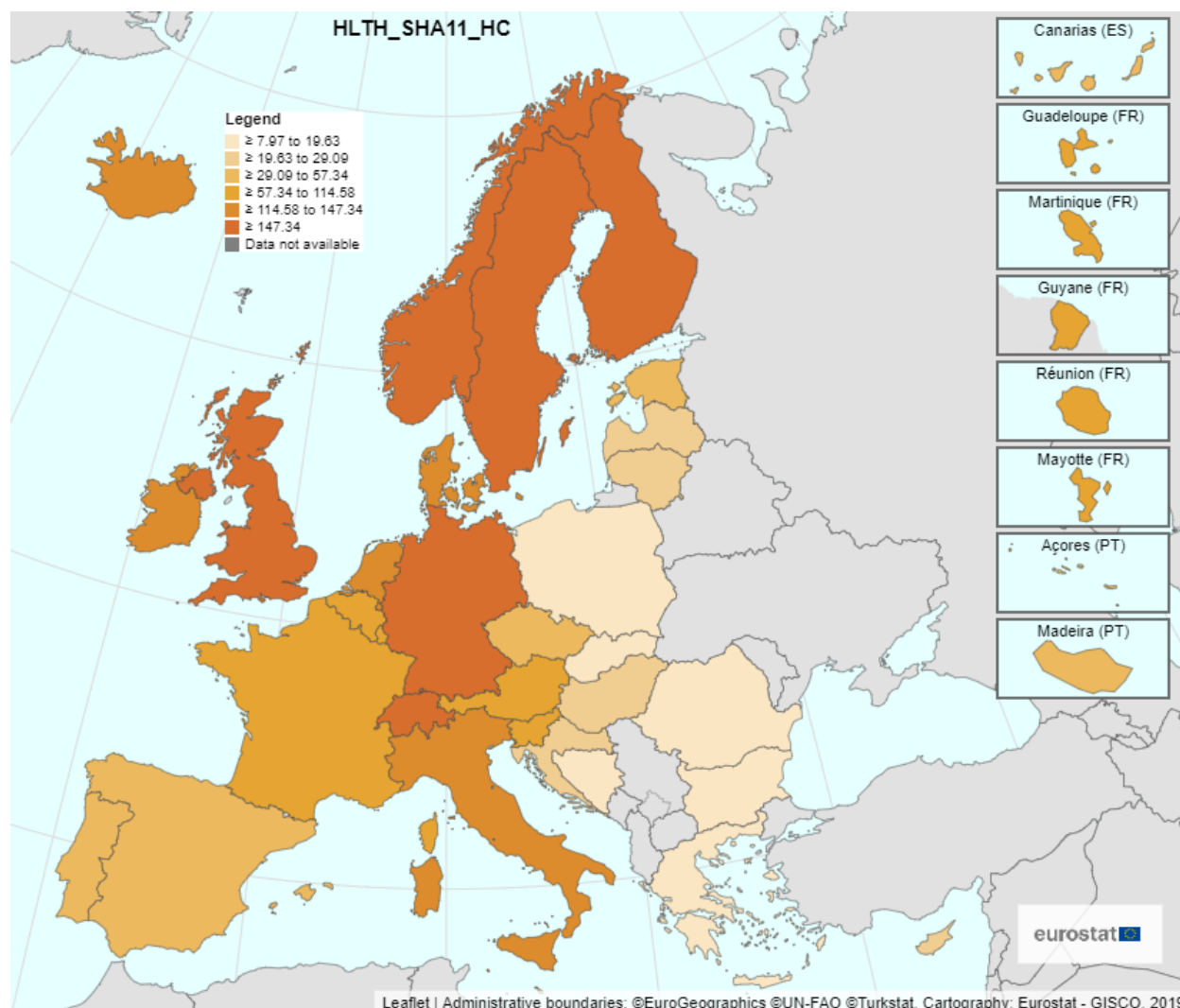
Telecomunicațiile și utilizarea internetului sunt activități dezvoltate în Regiunea Sud-Est, rețelele de telefonie fixă și mobilă acoperind întreaga regiune, iar internetul fiind utilizat de un număr din ce în ce mai mare de locuitori, chiar dacă regiunea se situează încă sub media națională.

Infrastructura sanitară

În România, domeniul sănătății reprezintă un punct principal de interes și dezvoltare, infrastructura sanitară și vulnerabilitățile acesteia fiind subiect central de discuție în spațiul public, în mod recurent.

Analizând cheltuielile publice ale statelor membre în domeniul sănătății preventive, se observă faptul că majoritatea statelor care au mai puține paturi la 100.000 de locuitori alocă o sumă mai mare pe cap de locuitor, comparativ cu statele care au mai multe paturi. România se situează pe ultimul loc în Uniunea Europeană la acest capitol, cu doar 8 Euro cheltuiți pe cap de locuitor, în vreme ce media europeană se află la 82 Euro.

Figura nr. 6 Cheltuieli publice pe sănătate preventivă, exprimate în Euro pe locuitor, UE27, 2019

Sursă: Prelucrare de date Eurostat

Domeniul sănătății reprezintă în continuare pentru România unul dintre domeniile cheie care necesită în continuare reforme și investiții, însă ultimii 10 ani relevă un trend pozitiv al principalilor indicatori. Regiunea Sud-Est se înscrie la rândul său în acest trend, observând schimbări pozitive cu privire atât la resursa umană cât și la nivel infrastructural. Astfel, analizând strict indicatori cantitativi precum numărul total al unităților sanitare sau numărul cadrelor medicale, se poate observa o creștere în perioada de analiză, creștere care plasează Regiunea Sud-Est la mijlocul clasamentului regiunilor României.

În schimb, o analiză calitativă relevă anumite vulnerabilități ale domeniului sănătății. Distribuția infrastructurală între mediile urbane și rurale prezintă în continuare o provocare în ceea ce privește accesul la sănătate pentru cetățenii din regiune, precum și accentul pus de sistemul medical pe tratare, în detrimentul abordării europene care vizează în primul rând prevenția bolilor. De asemenea, un alt factor de risc care vizează accesul la sănătate este și dezvoltarea infrastructurii private de sănătate, în detrimentul celei publice. Numărul redus de unități medicale în mediul rural, în special a spitalelor, distanțele prea mari până la o clinică specializată, costurile sau listele de așteptare sunt cei mai relevanți factori care determină disparitățile privind accesul populației la serviciile medicale. Astfel de obstacole, deși sunt indirecte, influențează nefavorabil starea generală a sănătății populației.

Infrastructura de servicii sociale

În privința infrastructurii serviciilor sociale, Regiunea Sud-Est prezintă atât aspecte pozitive cât și mai puțin pozitive. Disponibilitatea indicatorilor la nivel regional variază și îngreunează formarea unei imagini mai clare asupra situației serviciilor sociale, însă corelarea datelor la nivel național cu alte date prezentate la capitolul demografic, precum și datele care sunt disponibile la nivel județean permit trasarea unor concluzii importante. Prima dintre acestea este rezultatul fenomenului de depopulare a județelor din regiune, care se confruntă atât cu rata crescută de îmbătrânire care pune presiune pe sistemul social, precum și rata crescută de plecare a tinerilor din regiune, care reduce numărul total de beneficiari ai sistemului și permite redistribuirea acestor resurse către creșterea quantumului indemnizațiilor disponibile. O a doua concluzie rezultă din corelarea cu indicatorii macro-economiști, care deși la nivel național conturează un trend de creștere economică, la nivel local crește disponibilitatea resurselor alocate infrastructurii sociale. Cu toate acestea, creșterea costului cheltuielilor cotidiene la nivel național se reflectă și în Regiunea Sud-Est, iar sistemul social nu ține pasul cu creșterea acestuia. Efectul negativ se resimte mai ales din cauza scăderii constante a alocațiilor pentru susținerea familiei. A treia concluzie importantă a subcapitolului referitor la infrastructura socială reflectă prioritatea acordată sprijinului copiilor ce provin din medii defavorizate.

Infrastructura situații de urgență

Din datele puse la dispoziție de către Inspectoratele regionale pentru Situații de Urgență, se observă o creștere a presiunii puse pe infrastructura pentru situații de urgență. În perioada observată s-a

înregistrat o creștere semnificativă a solicitărilor preluate de către ISU, ceea ce a dus și la creșterea timpilor de răspuns și de intervenție. Anul 2020 a fost unul în mod special mai dificil, din cauza izbucnirii Pandemiei COVID-19.

Infrastructura de educație

Analiza evoluției învățământului din Regiunea Sud-Est în perioada 2010-2019 ilustrează o tendință asemănătoare de scădere a populației școlare, conform evoluției referitoare la structura socio-demografică a regiunii.

Urmărind evoluția indicatorilor privitori la populația școlară și cadrele didactice, se observă scăderi procentuale similare cu cele prezentate anterior. Concomitent cu aceste scăderi, se observă și o reducere a infrastructurii educaționale la aproape toate nivelurile. Singurele unități de învățământ care au cunoscut o creștere a bazei infrastructurale sunt cele ce acoperă învățământul postliceal și de maiștri.

Însă, dacă analiza a ilustrat o scădere cantitativă a indicatorilor principali analizați, în termeni calitativi situația este una pozitivă. Infrastructura tehnică și sportivă a cunoscut o reală evoluție în perioada analizată, atât în ceea ce privește numărul de PC-uri disponibile la toate nivelurile de învățământ, precum și numărul terenurilor de sport construite în ultimii 10 ani. Astfel, putem concluziona că actul educațional, deși acoperă un număr mai redus de elevi și cadre didactice, se desfășoară în condiții calitativ mai bune prin prisma investițiilor în baza materială.

Infrastructura de locuințe

Deși aparent suficient dezvoltată în ceea ce privește numărul de locuințe și distribuția acestora la 1.000 de locuitori, infrastructura de locuințe din Regiunea Sud-Est este predominant compusă din imobile cu suprafețe relativ mici, care reduc nivelul de confort al populației.

Infrastructura de utilități

Per ansamblu, Regiunea de Dezvoltare Sud-Est prezintă o situație pozitivă privind gradul de conectare a localităților la sistemele centralizate de alimentare cu apă și apă potabilă, pondere mai ridicată decât cea înregistrată la nivel național, atât în localitățile din mediul rural, cât și pentru cele din mediul urban. Acest aspect este justificat prin prisma condițiilor geografice ale regiunii și prin investițiile majore realizate în teritoriu înainte de anii 90.

Mediu

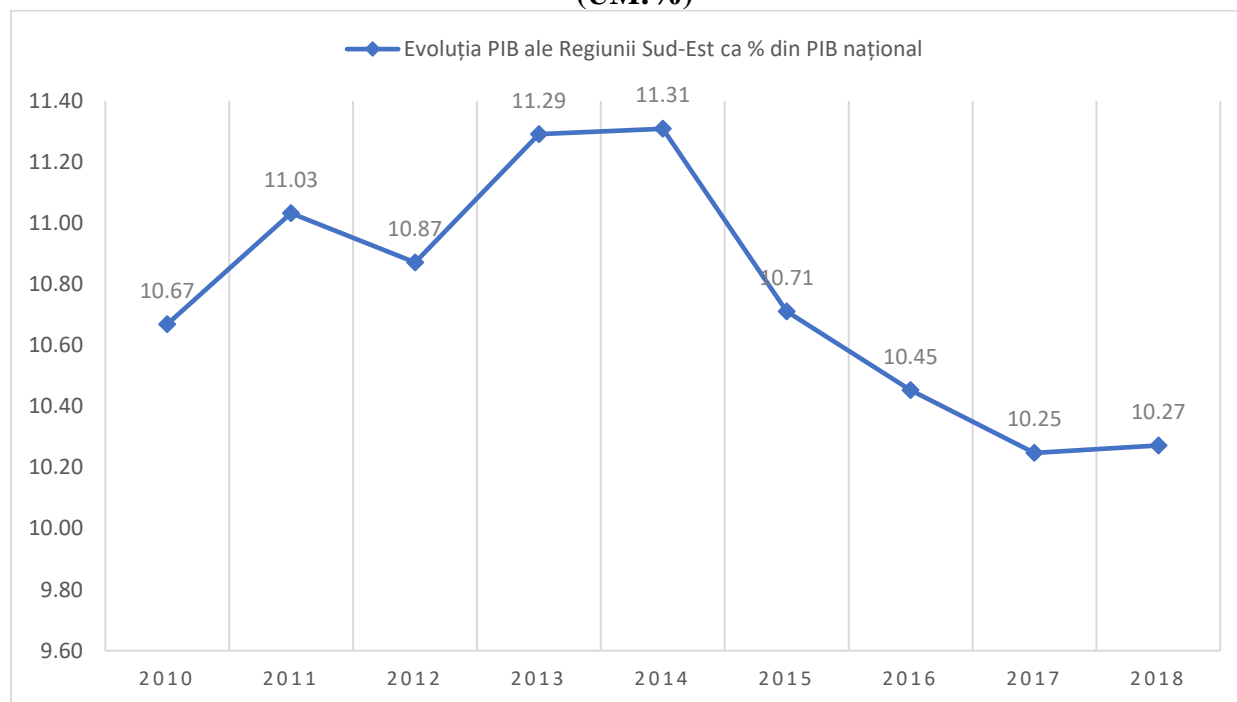
La acest moment și conform datelor statistice, a rapoartelor anuale întocmite și transmise de APM județene, starea de calitate a mediului în ansamblul său, la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, este una bună. Datele de calitate a mediului se raportează la nivelele admise (concentrații, valori, indicatori, etc) conform legislației specifice fiecărui domeniu. Nivelul de educație și conștientizare a populației necesită o atenție sporită și continuă și trebuie îmbunătățit.

Principalele aspecte de interes pentru dezvoltarea Regiunii Sud-Est sunt: utilizarea /extinderea sistemelor de energie din surse regenerabile și accesul populației la acestea, eficiența energetică, managementul traficului în zonele urbane aglomerate, măsuri de combatere a efectelor schimbărilor climatice și de adaptare la acestea, extinderea rețelei de monitorizare a calității aerului, lucrări/măsuri de protecție a surselor și calității apelor de suprafață și subterane, conservarea și protejarea biodiversității, lucrări de ecorefacere a terenurilor degradate, îmbunătățirea sistemului de management integrat al deșeurilor, încurajarea cercetării investițiilor în tehnologii curate integrate conceptului de economie circulară.

Economia regiunii

Economia Regiunii Sud-Est este o economie aflată în dezvoltare, dar ritmul dezvoltării economice și sociale este încă redus în comparație cu alte regiuni europene. Deși în perioada de analiză **Produsul Intern Brut** al regiunii a crescut semnificativ, economia națională a crescut într-un ritm mai alert decât economia Regiunii Sud-Est, această tendință putându-se observa urmărind dinamica evoluției PIB al Regiunii Sud-Est ca procent din PIB național. Principalul județ care contribuie la formarea PIB-ului regional este județul Constanța.

Figura nr. 7 Evoluția Produsului Intern Brut al Regiunii Sud Est ca % din PIB Național (UM:%)

Sursa: INS, Tempo Online

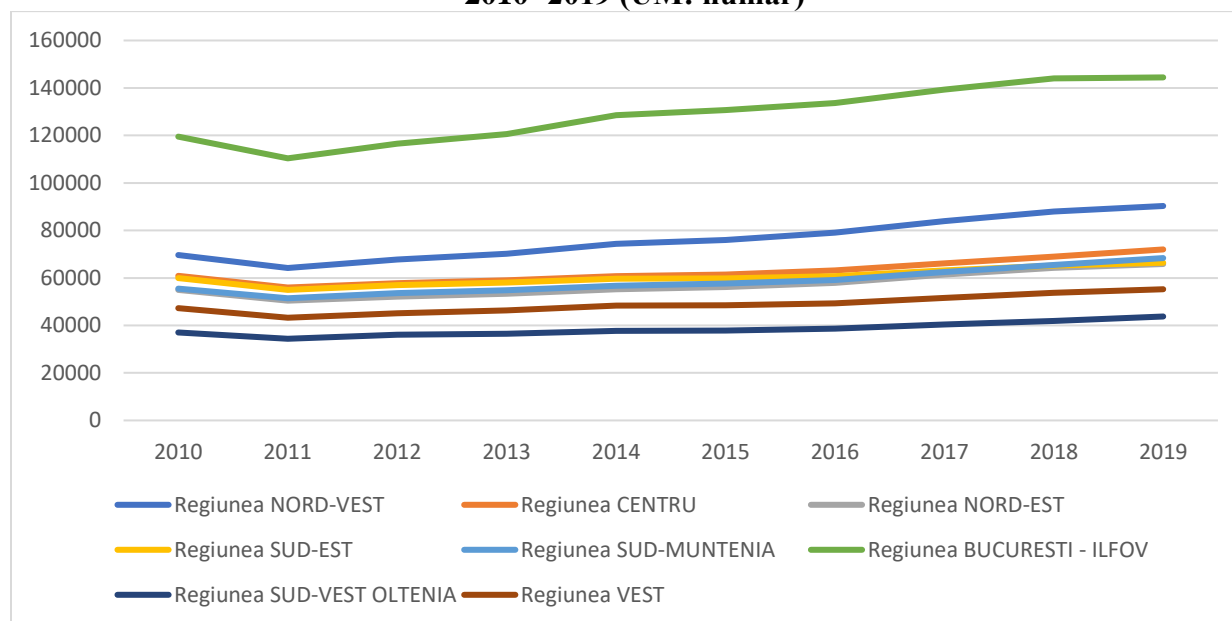
Investițiile străine directe au crescut ușor în regiune în anul 2019 față de anul 2018, evidențiind faptul că regiunea încă nu prezintă un grad de atractivitate crescut pentru investitorii străini. Aceștia au în vedere mai multe caracteristici socio-economice ale regiunilor în care aleg să investească, printre care infrastructura existentă, disponibilitatea și calificarea forței de muncă, transparența în administrația publică, sprijin din partea autorităților locale. Regiunea Sud-Est are încă un caracter periferic, fiind necesare investiții semnificative pentru a deveni o regiune atractivă pentru investitorii străini.

În perioada 2011 – 2020, **exporturile regiunii** s-au aflat pe o pantă descendentă, determinată în special de scăderea exporturilor în județul Constanța. Regiunea Sud-Est nu are o strategie coerentă de impulsioneare a exporturilor, cei mai mari exportatori fiind firmele multinaționale cu afaceri în regiune. În anul 2020, grupa de produse metale comune și articole din acestea a înregistrat cea mai mare valoare a exporturilor (1.029.938 mii euro), urmată de mijloace și materiale de transport, produse minerale, produse vegetale și textile și articole din textile. Valoarea importurilor a rămas relativ constantă în perioada de analiză, cele mai mari importuri făcându-se în județele Constanța

și Galați. La nivelul Regiunii Sud-Est, soldul balanței comerciale a fost unul negativ, influențat în special de valoarea mare a importurilor din județele Constanța și Galați. Deficitul a avut valori relativ mai mici între anii 2013 – 2016, înregistrând un maxim în anul 2019, când deficitul a fost de -1.037.672 mii euro.

În ceea ce privește **activitatea antreprenorială**, Regiunea Sud-Est avea în anul 2019 un număr de 66.399 unități locale active, reprezentând circa 11% din totalul național. În plan temporal, deși numărul unităților locale active din Regiunea Sud-Est a crescut cu 11%, regiunea ocupa locul cinci la nivel național.

Figura nr. 8 Dinamica numărului de unități locale active la nivel regional, în perioada 2010 -2019 (UM: număr)

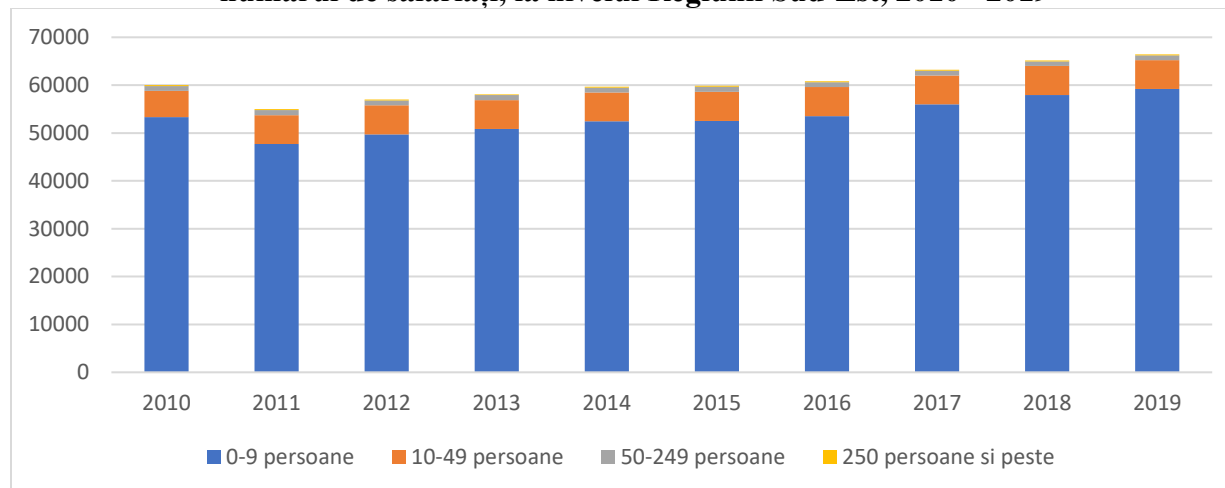
Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Cele mai multe unități locale active se află în județele Constanța și Galați. În ceea ce privește evoluția structurii pe ramuri economice a unităților locale active, se constată că la nivelul Regiunii Sud-Est, în anul 2019, industria comerțului cu ridicata și amănuntul a rămas cea mai importantă industrie din punctul de vedere al numărului efectiv de unități locale active, urmată de domeniul transportului și depozitării și activitățile profesionale, științifice și tehnice.

În Regiunea Sud-Est, **ponderea IMM-urilor** în totalul național a scăzut constant în perioada 2010 – 2019, înregistrând un minim de 10,92%. Astfel, în anul 2019, în regiune erau 64.381 întreprinderi mici și mijlocii, din care 56.825 aveau sub 9 salariați, 5.435 aveau între 10 și 49 de salariați și doar

832 erau întreprinderi cu 50 – 249 de angajați. Acest aspect trage un semnal de alarmă asupra faptului că antreprenoriatul nu este suficient susținut și impulsivat în regiune.

Figura nr. 9 Structura numărului de unități locale active, pe clase de mărime, după numărul de salariați, la nivelul Regiunii Sud-Est, 2010 - 2019

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

Deși între anii 2010 – 2014, numărul întreprinderilor nou create în regiune a scăzut, începând cu anul 2015 se observă o creștere semnificativă a înregistrării de noi întreprinderi active. Referitor la tipul întreprinderilor nou active create în Regiunea Sud-Est, dacă în anul 2010, cele mai multe erau reprezentate de întreprinzătorii locali, în anul 2019 predomină societățile comerciale, cu un procent de 50,7%.

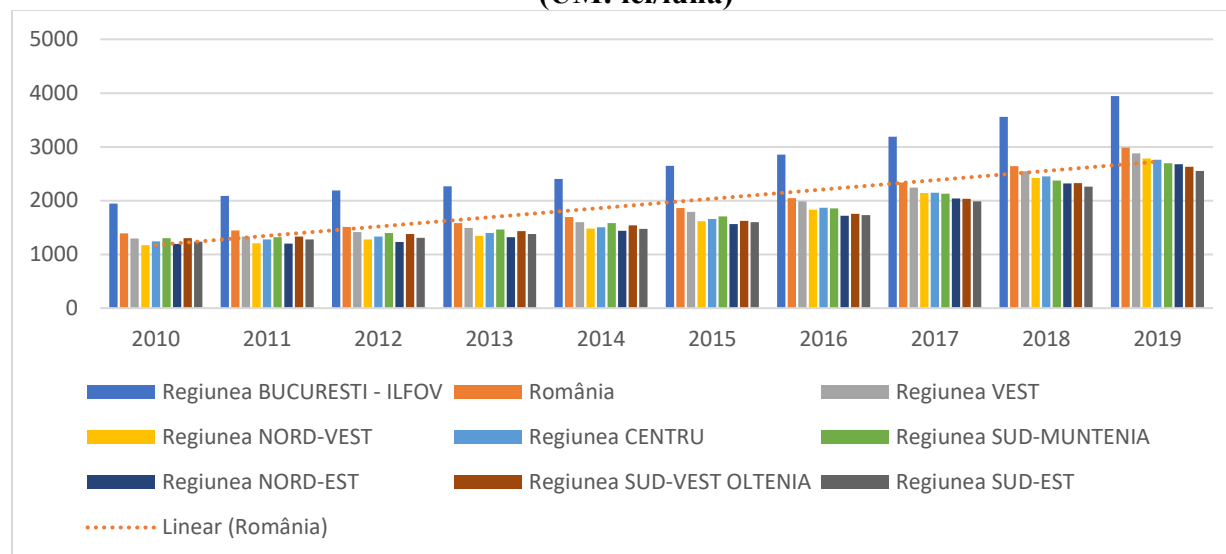
Numărul firmelor radiate la nivelul regiunii este relativ constant după anul 2011 (când a avut loc o scădere puternică a firmelor radiate), cu mici variații de la an la an, fără să se observe o tendință clară în perioada 2011 – 2020.

Din perspectiva **numărului mediu de salariați**, Regiunea Sud – Est se situează pe a cincea poziție la nivel național, cu 554.174 salariați, reprezentând 11,07% din efectivul mediu existent în România. Cei mai mulți salariați se află în județele Constanța, Galați și Buzău, unde activează și un număr semnificativ mai mare de organizații, atât de mari dimensiuni, cât și IMM-uri.

Prin prisma **câștigului salarial mediu lunar net**, Regiunea Sud-Est se află pe ultimul loc la nivel național, în 2019 înregistrând un câștig salarial net de doar 2.551 lei. Raportat însă la anul 2010, câștigurile salariale s-au dublat, fiind pe un trend pozitiv. Pentru Regiunea Sud-Est, în anul 2019,

valoarea câștigului mediu lunar net se situează la 85,4% din câștigul mediu lunar net înregistrat la nivel național, fapt ce clasează Regiunea Sud-Est sub media națională.

Figura nr. 10 Evoluția câștigului mediu lunar net la nivel național și regional, 2010 – 2019 (UM: lei/lună)

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

În ceea ce privește valoarea productivității muncii pe persoană ocupată la nivelul anului 2018, Regiunea Sud-Est se află pe locul 3 la nivel național, cu o productivitate de 93.025,9 lei/persoană.

Potrivit **European and Regional Innovation Scoreboards 2021**, România și toate regiunile componente se află în categoria ”inovatori emergenți”. În plan național, Regiunea Sud-Est se află pe penultimul loc în țara noastră din perspectiva inovării. Această situație este determinată și de cheltuielile foarte reduse cu activitatea de cercetare – dezvoltare din România, încă foarte reduse în comparație cu alte state europene. Regiunea Sud-Est rămâne în continuare regiunea care înregistrează cele mai mici cheltuieli din activitatea de cercetare – dezvoltare. În 2019, cheltuielile CDI realizate în Regiunea Sud-Est reprezentau doar 1,74% din totalul cheltuielilor CDI naționale. De asemenea, numărul salariaților din activitatea de cercetare – dezvoltare este foarte redus, Regiunea Sud-Est aflându-se pe penultimul loc la nivel național în ceea ce privește acest indicator, cu 2.283 de salariați. Cu toate acestea, Regiunea Sud-Est se afla pe al doilea loc la nivel național din perspectiva cererilor de brevete de invenție, în 2019 înregistrându-se 134 de cereri.

Gradul redus de inovare al Regiunii Sud-Est este relevat și de numărul redus de întreprinderi inovatoare care desfășoară activitate în regiune. Acesta a înregistrat un trend descrescător în

perioada de analiză, dacă în 2010 erau 1054 de întreprinderi, în 2018 mai erau doar 313 întreprinderi, reprezentând o pondere de 10,78% din totalul întreprinderilor existente în regiune. Majoritatea întreprinderilor inovatoare din regiune sunt de mici dimensiuni, antrenând astfel și un număr redus de personal și cheltuieli reduse. În Regiunea Sud-Est, cheltuiala totală pentru inovare a fost în 2018 de 71.448 mii lei, reprezentând o pondere de doar 1,65% în totalul național. 80,6% din aceste cheltuieli au fost destinate activității de cercetare – dezvoltare internă, restul de 19,4% fiind cheltuieli pentru toate celelalte activități inovatoare.

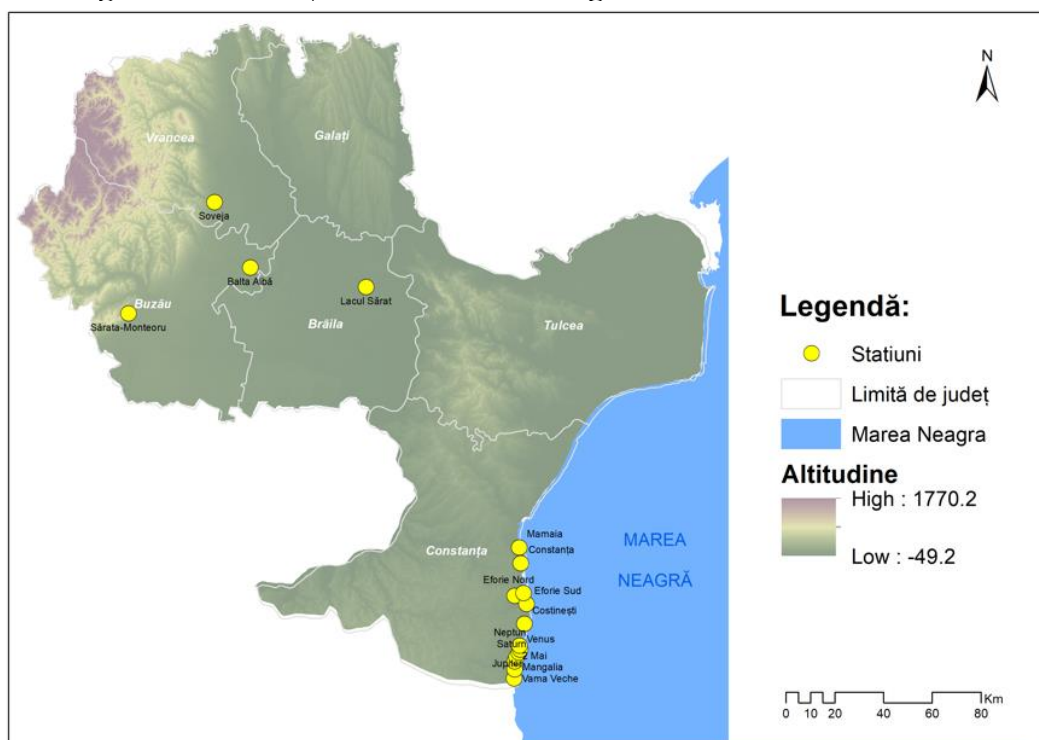
Deși Regiunea Sud-Est nu este cea mai activă regiune din România din punct de vedere economic, există un potențial de dezvoltare foarte mare, care trebuie susținut atât de autoritățile locale, cât și de investitori. Clusterelor, incubatoarele de afaceri, dezvoltarea parcurilor industriale și a celor de software pot fi soluții pe termen lung pentru impulsivarea activităților economice din regiune. Sunt necesare investiții semnificative în infrastructură și susținerea investitorilor locali pentru a crește economia în mod sustenabil.

Turism

Din punct de vedere al potențialului turistic natural, Regiunea de Dezvoltare Sud-Est include aproape toate formele de relief, începând cu litoralul românesc al Mării Negre, Delta și Lunca joasă a Dunării, Câmpia Bărăganului, Podișul Dobrogei, Munții vechi ai Măcinului, Carpații și Subcarpații de Curbură.

Regiunea de Dezvoltare Sud-Est se situează, la nivel european și chiar internațional, ca o **destinație turistică importantă**, prin valoarea patrimoniului său turistic natural (peisaje unice în Europa și în lume) și antropic (istorie, cultură, tradiții și identitate locală). Se poate menționa, în acest sens, prezența tuturor formelor de relief, aici aflându-se și cele mai vechi forme de relief (caledoniene și hercinice) și totodată și cele mai noi (relieful într-o continuă formare și transformare din Delta Dunării). Din punct de vedere al patrimoniului construit, se poate vorbi aici de prezența unor vechi civilizații ale Antichității grecești și romane, care au întemeiat o serie de cetăți, unele dintre acestea cunoscând o perioadă de evoluție, ce le-a făcut să dăinuie până în prezent (cetățile de pe litoralul Mării Negre – Histria, Tomis, Callatis).

Figura nr. 11 Stațiuni turistice din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est

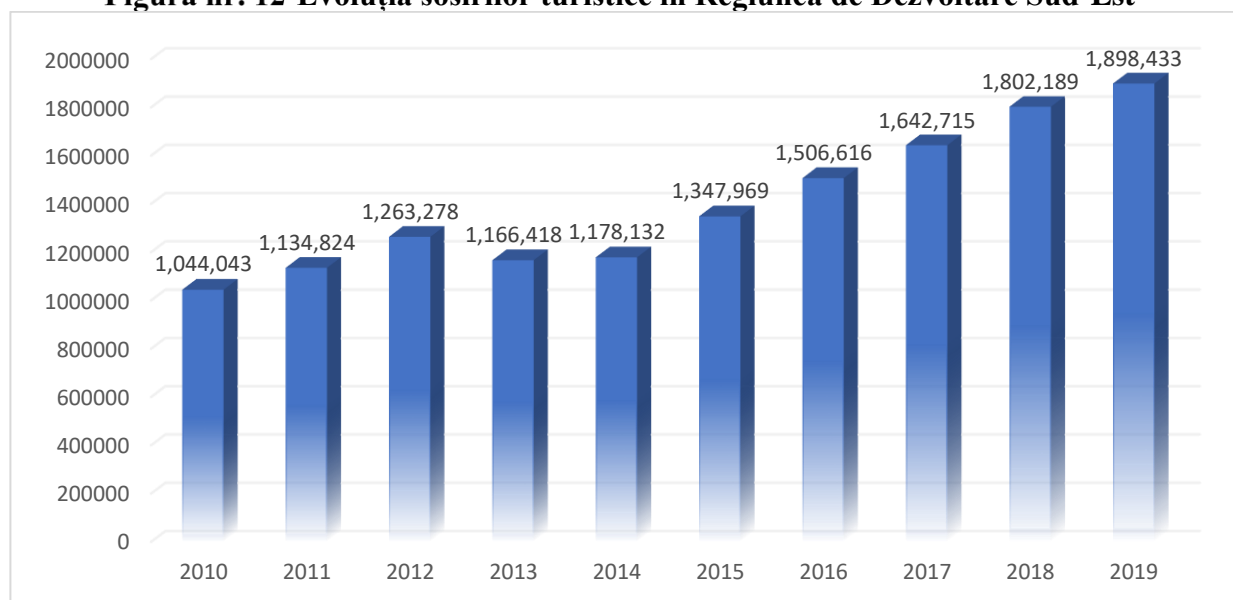

Sursa: date prelucrate de autori

Sectorul turistic din Regiunea Sud-Est generează, în prezent, peste 50.000 locuri de muncă, un element relevant în favoarea turismului de aici constituindu-l gradul ridicat de calificare a resurselor umane, datorită tradiției locale, dar și oferta educațională și de formare profesională ridicată, care vizează sectorul turistic.

Regiunea Sud-Est înregistrează puțin sub 25% din structurile de cazare turistică ale țării și o capacitate de cazare de peste 100.000 locuri - numai litoralul românesc al Mării Negre cuprinde 13 stațiuni turistice și numeroase structuri de cazare, la care se adaugă stațiunile din zonele montane și din arealul lacurilor și izvoarelor terapeutice. Totodată, se constată o evoluție pozitivă a numărului de sosiri turistice în regiune, iar în ciuda diminuării duratei medii de ședere (nr. zile), rata de ocupare se situează la cel mai înalt nivel (anul 2019) din ultimii zece ani.

Figura nr. 12 Evoluția sosirilor turistice în Regiunea de Dezvoltare Sud-Est

Sursa: prelucrare date INS, Tempo Online

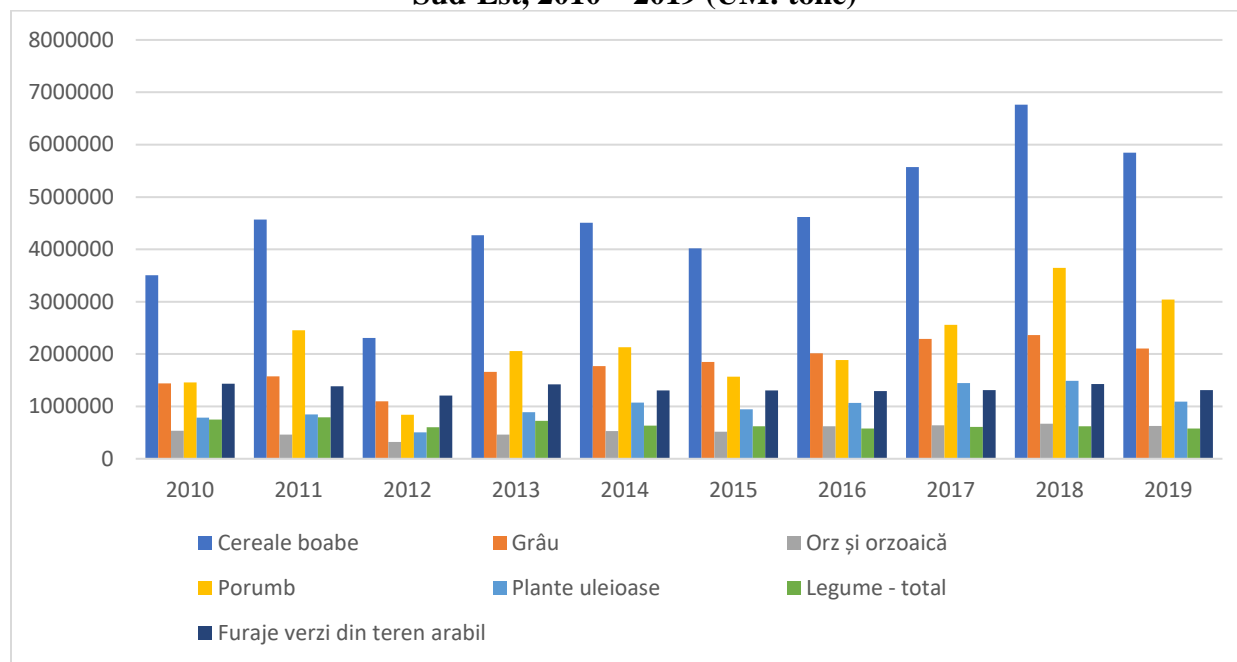
Deși Regiunea de Dezvoltare Sud-Est dispune de un potențial turistic valoros și recunoscut internațional, contribuția activităților turistice la PIB-ul regional (cca. 19,3%) se situează mult sub potențialul de care dispune regiunea. Acest aspect este justificat de slaba promovare (la nivel național) a destinațiilor turistice din România, sezonalitatea și concentrarea turiștilor într-un singur județ și de insuficiența modalităților de transport și acces rapid în regiune.

Agricultura și dezvoltarea rurală

Regiunea Sud-Est beneficiază de condiții pedoclimatice optime pentru dezvoltarea agriculturii, în regiune existând mari suprafețe destinate fondului funciar și numeroase organizații care investesc în domeniul agricol. În ultimii 10 ani supuși analizei, producția agricolă s-a îmbunătățit constant, în ciuda schimbărilor climatice din ce în ce mai evidente, județele din regiune fiind în topul producției de cereale boabe, leguminoase, plante uleioase și legume.

Figura nr. 13 Evoluția producției agricole pe principalele produse cultivate în Regiunea Sud-Est, 2010 – 2019 (UM: tone)

Sursa: INS, Tempo Online

Județele Constanța, Brăila și Buzău sunt cei mai mari producători de cereale boabe, leguminoase pentru boabe și plante uleioase, având și cele mai mari suprafețe agricole propice cultivării de cereale. Județul Galați se remarcă prin cultivarea de legume, având tradiție în această activitate, iar județele Constanța, Vrancea și Buzău se remarcă și prin numeroase suprafețe de viță de vie și pomi fructiferi. Podgoriile Panciu, Cotești, Odobești, Dealu Mare, Murfatlar și Sarica Niculițel produc vinuri competitive atât la nivel național, cât și internațional.

În ceea ce privește utilizarea îngrășămintelor în agricultură, deși există o tendință generală de creștere a utilizării îngrășămintelor chimice, în Regiunea Sud-Est, ca de altfel în toate regiunile țării, se utilizează cu preponderență îngrășăminte naturale. De asemenea, pentru combaterea dăunătorilor sunt utilizate pesticide, 13% din cantitatea utilizată la nivel național fiind folosită în Regiunea Sud-Est. Regiunea trebuie să susțină practicile de fertilizare și utilizare pesticide raționale, să încurajeze activitățile care susțin sustenabilitatea agriculturii și a dezvoltării rurale.

Deși Regiunea Sud-Est dispune de numeroase suprafețe agricole, activitatea de creștere a animalelor nu situează regiunea în topul regiunilor la nivel național, cu excepția numărului de caprine, acestea acoperind 26,7% din totalul național. Țara noastră nu are o politică coerentă care să încurajeze creșterea intensivă a animalelor, în același timp importându-se mari cantități de carne

pentru a acoperi necesarul de consum național. Se poate remarca însă faptul că în județul Buzău între anii 2015 și 2019, greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării a crescut considerabil în fiecare an supus analizei. De asemenea, regiunea se află pe locul 1 la nivel național în ceea ce privește producția de lapte de oaie și capră, cu 1.150 mii hectolitri în anul 2019. Regiunea trebuie să valorifice economic această situație și să încurajeze creșterea de ovine și caprine, consumul de produse din lapte de oaie și capră fiind pe un trend ascendent atât la nivel național, cât și internațional. Regiunea Sud-Est se remarcă și prin numărul mare de ferme avicole, care valorifică ouăle sau carnea de pui. Creșterea găinilor este considerată una dintre cele mai profitabile afaceri pe termen lung. Cererea pe piață pentru produsele naturale este în creștere, motiv pentru care tot mai mulți antreprenori decid să-și înființeze o fermă care să acopere nevoile populației. De asemenea, Regiunea Sud-Est se află pe locul 2 la nivel național în ceea ce privește producția de miere, condițiile geografice și climatice fiind propice apiculturii. Mai mult, în ultimii ani apicultorii au putut accesa fonduri nerambursabile pentru a-și dezvolta activitatea.

În concluzie, toată această analiză evidențiază potențialul deosebit pe care îl are Regiunea Sud-Est în domeniul agriculturii, creșterii animalelor și producției alimentare. Statul român trebuie să dezvolte politici agricole și alimentare coerente și să creeze oportunități de finanțare care să susțină producătorii locali.

III. Indicatorii de monitorizare a investițiilor în Regiunea Sud-Est

În perioada 2014-2020, Regiunea Sud-Est și-a concentrat investițiile predominant în domenii legate de îmbunătățirea mobilității, dezvoltarea sistemului educațional și de sănătate, construcția de locuințe sociale, sau îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor. Astfel, principalele rezultate subliniază accentul pus de actorii cheie pe îmbunătățirea unor domenii de interes absolut necesare pentru dezvoltarea socio-economică regională. Se estimează că prin reabilitarea a peste 2.800 km de drumuri de interes județean și local, reabilitarea și modernizarea a peste 190 de unități de învățământ, construcția a peste 300 de locuințe sociale și dezvoltarea a peste 40 de unități medicale, au fost îmbunătățite condițiile de trai pentru mai mult de jumătate din populația regiunii. Impactul socio-economic regional este completat de investițiile realizate pentru dezvoltarea infrastructurii de turism (19 structuri de cazare construite și peste 60 de acțiuni de promovare și marketing a turismului), restaurarea obiectivelor de patrimoniu (20) și renovarea/construcția

clădirilor publice și comerciale din zona urbană (36), punându-se astfel accentul pe dezvoltarea unui domeniu de interes prioritar pentru Regiunea Sud-Est, reprezentat de turism.

Într-o mai mică măsură au fost sprijinite și abordate investițiile pentru conservarea și protecția mediului înconjurător, evidențiindu-se astfel necesitatea de a accelera investițiile în acest domeniu în perioada de programare 2021-2027, în corelare cu obiectivul de politică 2 al Uniunii Europene. În plus, în contextul promovării obiectivului de politică 1 - O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale – se recomandă accentuarea și creșterea investițiilor în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării.

Per ansamblu, proiectele finanțate în perioada de programare 2014-2020 au avut un impact pozitiv asupra dezvoltării socio-economice a Regiunii Sud-Est.

IV. Strategia de Dezvoltare regională pentru perioada 2021-2027

Contextul european, național și regional

Politica de coeziune pe care UE o propune pentru perioada 2021-2027 presupune convergență economică, dar și socială și teritorială, accentuând nevoia unei competitivități durabile, bazate pe cercetare și inovare. Mai mult decât atât, tranziția digitală este inevitabilă, iar pandemia a demonstrat că aceasta se poate realiza într-un ritm mai alert, cu beneficii pentru multe categorii și cu opțiuni neexploatate încă. Promovarea obiectivelor Pactului Verde European și ale Pilonului European al Drepturilor Sociale, reprezintă una dintre acțiunile necesare pe care UE trebuie să le îndeplinească².

La nivel **European**, cadrul strategic pentru perioada de programare 2021-2027³ este noua viziune a Uniunii Europene privind politica de coeziune. În următorul exercițiu financiar, întreaga politică de coeziune se va concentra pe 5 priorități investiționale:

- OP 1. O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale;

---

² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_21_3059

³ Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (30.06.2021), Regulamentul (UE) 2021/1058 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune

- OP 2. O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile;
- OP3. O Europă mai conectată prin creșterea mobilității;
- OP 4. O Europă mai socială și mai incluzivă, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale;
- OP 5. O Europă mai aproape de cetățeni, prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și de inițiative locale.

La nivel **național**, pe lângă PNNR, în cadrul FEDR/FC și al Fondului pentru o Tranziție Justă, următoarele programe operaționale⁴ vor fi disponibile ca sursă de finanțare pentru proiectele de dezvoltare ale Regiunii Sud-Est în perioada 2021-2027: Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD), Programul Operațional Transport (POT), Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO), Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS), Programul Operațional Sănătate (POS), Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ), Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT) și Programul Operațional Regional Sud-Est (POR SE). Autoritatea de Management pentru POR SE 2021-2027 va fi Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud-Est.

La nivel **regional**, există documente strategice importante care vizează dezvoltarea regiunii. Strategia Regională de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud-Est 2021-2027 (SRSI SE) reprezintă un document strategic important, care identifică acele domenii în care Regiunea Sud-Est se poate dezvolta, prin valorificarea rezultatelor cercetării, inovării și științei.

Planul de Dezvoltare Regională Sud-Est (PDR) conturează cadrul strategic de referință pentru planificarea regională, identificând prioritățile de dezvoltare pe baza resurselor regiunii, precum și pe baza oportunităților oferite de contextul implementării fondurilor europene.

---

⁴ Programele Operaționale ale României pentru perioada 2021-2027, la momentul elaborării prezentului document, se aflau încă în lucru, fiind discutate variantele preliminare ale acestora.

Viziunea strategică regională

Viziunea pentru anul 2027:

„Regiunea Sud-Est va fi o regiune atractivă, accesibilă, cu o economie competitivă și durabilă”

Obiectivul general:

„Îmbunătățirea competitivității și sustenabilității economice a Regiunii, promovarea tranziției către o regiune verde, creșterea conectivității la nivelul infrastructurii de transport și valorificarea potențialului turistic, care să ducă la creșterea standardului de viață și reducerea decalajelor de dezvoltare intra și inter-regionale”

Obiectivele strategice regionale, precum și obiectivele specifice aferente acestora

În continuare, este detaliat sintetic setul de obiective strategice regionale, cât și obiectivele specifice aferente acestora:

Obiectiv Strategic Regional	Obiectiv Specific	Priorități de dezvoltare
1. Creșterea competitivității, sustenabilității economice și a gradului de inovare a Regiunii Sud-Est	1.1. Dezvoltarea infrastructurii de CDI, prin sprijinirea adoptării tehnologiilor avansate și prin promovarea activităților de cercetare	1.1.1 Sprijinirea întreprinderilor care desfășoară activități de CDI, inclusiv a clusterelor cu activități inovative și a organizațiilor care desfășoară activități de cercetare-dezvoltare și transfer tehnologic pentru domeniile de specializare inteligentă
		1.1.2 Sprijinirea întreprinderilor care adoptă tehnologii avansate
	1.2. Creșterea competitivității mediului privat regional, în special al IMM-urilor	1.2.1 Sprijinirea antreprenoriatului în domenii competitive la nivel local și regional
		1.2.2 Sprijin acordat infrastructurilor de afaceri pentru a susține dezvoltarea antreprenoriatului în regiune
	1.3. Sprijinirea antreprenoriatului privind înființarea de noi întreprinderi competitive și sustenabile, în domenii de interes local și regional	1.3.1 Sprijinirea creării de noi întreprinderi sociale și pentru a crește rata de supraviețuire a acestora
		1.3.2 Investiții pentru sprijinirea activității întreprinderilor, pentru a crește reziliența și rata de supraviețuire a acestora.
	1.4. Sprijinirea mediului antreprenorial în domeniile de specializare inteligentă cu un puternic avantaj competitiv	1.4.1 Susținerea antreprenoriatului din economia albastră, a industriei și transportului naval
		1.4.2 Sprijinirea industriei confecțiilor prin utilizarea tehnologiilor avansate de producție
		1.4.3 Dezvoltarea sectorului agro-alimentar, inclusiv a acvaculturii și pescuitului
		1.5.1 Finanțarea entităților publice pentru activități privind digitalizarea serviciilor oferite

Obiectiv Strategic Regional	Obiectiv Specific	Priorități de dezvoltare
	1.5. Digitalizarea economiei regionale, în mediul privat, cât și și în mediul public	1.5.2 Finanțarea investițiilor pentru echipamente și servicii necesare în transformarea digitală a întreprinderilor
	1.6. Sprijinirea activităților economice în mediul rural.	1.6.1 Sprijin acordat întreprinderilor care desfășoară activități în mediul rural.
		1.6.2 Sprijin acordat pentru înființarea de întreprinderi care desfășoară activități în mediul rural.
2. Creșterea rezilienței față de schimbările climatice și protejarea mediului și a biodiversității	2.1. Promovarea tranziției către o economie circulară, în special prin sprijinirea managementului integrat al deșeurilor și creșterea gradului de reciclare și reutilizare a resurselor.	2.1.1 Sprijinirea întreprinderilor în sustenabilizarea proceselor de producție și de transport
		2.1.2 Sprijinirea activităților de conștientizare la nivelul populației cu privire la reciclare și reutilizare a resurselor
		2.1.3 Dezvoltarea infrastructurii de reciclare, inclusiv pentru reciclarea uleiurilor alimentare și pentru colectarea compostului
	2.2. Protejarea biodiversității marine și acvatice, în special în Marea Neagră și la nivelul Deltei Dunării.	2.2.1 Susținerea proiectelor de cercetare dedicate studiului vieții marine și acvatice
		2.2.2 Încurajarea măsurilor de protecție și susținerea finanțării tehnologiilor de monitorizare pentru biodiversitate
	2.3. Reducerea poluării și creșterea nivelului de monitorizare a particulelor poluatoare din aer la nivelul Regiunii Sud-Est.	2.3.1 Susținerea achiziționării de stații și microstații de monitorizare a poluării din aer în cât mai multe localități
		2.3.2 Sprijinirea autorităților publice pentru achiziționarea și utilizarea mijloacelor de transport nepoluante
		2.3.3 Sprijinirea populației prin campanii de conștientizare privind reducerea poluării
	2.4. Creșterea eficienței energetice la nivel regional, în special prin	2.4.1 Sprijin acordat autorităților locale și firmelor pentru renovarea clădirilor publice în vederea eficientizării din punct de vedere energetic

Obiectiv Strategic Regional	Obiectiv Specific	Priorități de dezvoltare
	sprijinirea renovării clădirilor rezidențiale și publice	2.4.2 Sprijin acordat cetățenilor pentru eficientizarea energetică a locuințelor și pentru tranziția către surse de energie regenerabile
	2.5. Promovarea unui management durabil al apei.	2.5.1 Sprijin acordat operatorilor regionali și locali pentru a minimiza pierderile de apă
		2.5.2 Realizarea de acțiuni de conștientizare pentru operatorii economici consumatori mari de apă în vederea încurajării integrării sistemelor de management durabil
	2.6. Promovarea tranziției către energie regenerabilă	2.6.1 Încurajarea cooperării transfrontaliere pentru proiecte de explorare a energiei regenerabile, inclusiv în regim offshore
		2.6.2 Susținerea proiectelor de cercetare pentru diferitele tipuri de energie regenerabilă
		2.6.3 Sprijinirea activităților de conștientizare la nivelul populației cu privire la folosirea energiei regenerabile
		2.6.4 Sprijinirea investițiilor în energie regenerabilă atât în mediul public, cât și în cel privat
	2.7. Promovarea acțiunilor privind reziliența la schimbările climatice și prevenirea riscurilor	2.7.1 Susținerea proiectelor de utilizare durabilă a terenurilor
		2.7.2 Susținerea proiectelor bazate pe natură în orașe
		2.7.3 Plantarea de perdele forestiere și creșterea suprafeței împădurite la nivel regional.
		2.7.4 Extinderea și modernizarea sistemului de irigații
	3. Dezvoltarea unei infrastructuri moderne, reziliente și	3.1. Sprijinirea/îmbunătățirea infrastructurii, mobilității și accesibilității urbane
3.1.2 Sprijin pentru revitalizarea și regenerarea orașelor mari (ZUF), mici și mijlocii		

Obiectiv Strategic Regional	Obiectiv Specific	Priorități de dezvoltare
asigurarea unei bune mobilități locale și regionale		
		3.1.3 Dezvoltarea infrastructurii de comunicații în zonele urbane și zonele izolate
	3.2. Creșterea capacității infrastructurii portuare de transport din regiune	3.2.1 Dezvoltarea/modernizarea infrastructurii portuare maritime și fluviale
		3.2.2 Susținerea eficientizării transportului de mărfuri și de pasageri
		3.2.3 Crearea/ dezvoltarea/ modernizarea infrastructurii de transport multimodal la nivelul porturilor
	3.3. Îmbunătățirea conectivității, mobilității și accesibilității interregionale	3.3.1 Dezvoltarea infrastructurii de transport rutier, feroviar și aerian
	3.4. Sprijinirea sistemului medical regional.	3.4.1 Îmbunătățirea capacității sanitare la nivel regional
		3.4.2 Creșterea accesului la servicii medicale în zonele rurale
	3.5 Îmbunătățirea accesului la educație și formare profesională	3.6.1 Dezvoltarea infrastructurii necesare procesului educațional și de formare profesională, atât la nivel urban, cât și rural
3.6 Îmbunătățirea accesului la servicii sociale de calitate	3.6.2 Dezvoltarea infrastructurii privind comunitățile marginalizate și defavorizate	
4. Dezvoltarea capitalului uman,	4.1. Creșterea ocupării în rândul tinerilor, a grupurilor vulnerabile,	4.1.1 Dezvoltarea programelor de stimulare a inserției pe piața forței de muncă a tinerilor

Obiectiv Strategic Regional	Obiectiv Specific	Priorități de dezvoltare
pentru sprijinirea inserției pe piața muncii	respectiv a comunităților marginalizate.	4.1.2 Sprijinirea programelor de reconversie profesională și formare continuă
	4.2. Creșterea gradului de acces la educație și la servicii de formare profesională în rândul populației.	4.2.1 Creșterea participării la un sistem de educație de calitate, modern, corelat cu cerințele pieței muncii
		4.2.2 Digitalizarea sistemului de învățământ
	4.3. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei, în special în rândul comunităților marginalizate	4.3.1 Sprijin pentru integrarea socială și economică a comunităților marginalizate prin furnizarea de pachete integrate de servicii
5. Dezvoltarea turismului la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est	5.1 Dezvoltarea activităților turistice	5.1.1 Dezvoltarea turismului balnear
		5.1.2 Dezvoltarea infrastructurii de turism și de agrement aferentă
		5.1.3 Modernizarea/dezvoltarea zonelor de promenadă a falezelor la Marea Neagră și la Dunăre
		5.1.4 Promovarea obiectivelor de patrimoniu natural, inclusiv situri Natura 2000, și a obiectivelor de patrimoniu cultural
		5.1.5 Extinderea ofertei turistice de nișă
	5.2 Dezvoltarea unui turism durabil	5.2.1 Reglementarea activității turistice/de agrement în scopul stopării degradării/poluării mediului natural
		5.2.2 Dezvoltarea agroturismului
		5.2.3 Sprijinirea activităților de conștientizare a comunităților locale și turiștilor asupra practicilor turismului durabil

V. Sistemul de implementare

Regulamentele europene pentru perioada de programare 2021-2027 propun sprijinirea dezvoltării teritoriale durabile prin strategii care stabilesc acțiuni integrate pentru abordarea provocărilor economice, sociale, demografice și de mediu. Strategia de dezvoltare socio-economică a regiunii va fundamenta documentele de programare aferente perioadei 2021-2027.

În acest sens, se consideră ca fiind absolut necesară elaborarea unui plan de acțiune pentru realizarea obiectivelor și dispoziții de implementare a strategiei și crearea unui cadru în care acest plan se poate realiza. Astfel, pentru asigurarea implementării Strategiei se propune un set de acțiuni, structurate pe intervale de timp bine definite: pe termen scurt (3 ani), pe termen mediu (4-6 ani), respectiv pe termen lung (7-10 ani). Planul de acțiune identifică astfel activitățile necesare a fi întreprinse pe cele trei orizonturi de timp, entitățile responsabile și termenele de realizare ale acestora.

Activitate	Responsabil	Termen de referință
ETAPA I – Demararea activităților de implementare a strategiei, implementarea proiectelor prioritare (perioada 2021 – 2023)		
Definitivarea portofoliului de proiecte selectate pentru dezvoltarea regiunii și prioritizarea acestora, inclusiv prin definirea proiectelor strategice	ADR SE, Actori cheie de la nivel regional	2022
Diseminarea Strategiei privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est	ADR SE	2022
Pregătirea cadrului instituțional și formarea structurilor/ echipelor responsabile de coordonarea strategică, sau implementarea/ monitorizarea proiectelor prioritare/ strategice (dacă este cazul)	ADR SE, Alte instituții cu responsabilități în domeniile de intervenție propuse, Alți actori cheie de la nivel regional	2022
Identificarea eventualilor parteneri publici și privați pentru dezvoltarea și implementarea proiectelor prioritare și strategice, inclusiv prin încheierea acordurilor de parteneriat	ADR SE, Alți actori cheie de la nivel regional	2022
Identificarea, analizarea și selectarea surselor de finanțare pentru proiectele prioritare/ strategice propuse	ADR SE, Beneficiari ai proiectelor propuse	2022
Implementarea/ demararea proiectelor prioritare (elaborarea documentațiilor tehnico-economice, facilitarea implementării acestora, derularea achizițiilor publice etc.) și furnizarea de asistență de specialitate potențialilor beneficiari	ADR SE, Beneficiari ai proiectelor propuse	2023
ETAPA II – Continuarea activităților de implementare a strategiei (perioada 2024 – 2026)		
Revizuirea strategiei și luarea de măsuri corective (dacă este cazul). Formarea de structuri/ echipe de implementare noi (dacă este cazul).	ADR SE,	2025
Continuarea implementării proiectelor prioritare/ strategice	ADR SE,	2025

Studiu privind dezvoltarea socio-economică a Regiunii Sud-Est

Activitate	Responsabil	Termen de referință
	Beneficiari ai proiectelor propuse	
Monitorizarea stadiului implementării proiectelor prioritare și de anvergură și elaborarea rapoartelor de monitorizare/ de progres	ADR SE	2026
Promovarea rezultatelor obținute până în prezent	ADR SE	2026
ETAPA III – Finalizarea activităților de implementare a strategiei, monitorizarea și evaluarea finală a rezultatelor (perioada 2027 - 2030)		
Luarea de măsuri corective (dacă este cazul), în baza raportului de monitorizare	ADR SE,	2026
Continuarea implementării proiectelor prioritare și a celor strategice	ADR SE, Beneficiari ai proiectelor propuse	2029
Monitorizarea stadiului implementării strategiei și elaborarea rapoartelor de monitorizare/ de progres	ADR SE	2030
Promovarea/ diseminarea rezultatelor finale obținute	ADR SE	2030
Demararea etapelor pentru realizarea Strategiei de dezvoltare socio-economică pentru perioada viitoare	ADR SE	2029

VI. Concluzii

Analiza contextului socio-economic, specific dezvoltării Regiunii Sud-Est în perioada 2010-2020, pune în evidență o serie de particularități, tendințe, dinamici și influențe cu rol esențial în modelarea și adoptarea politicilor menite să sprijine creșterea economică, dezvoltarea durabilă și îmbunătățirea calității vieții cetățenilor.

Examinarea **dimensiunii socio-demografice** a populației confirmă accentuarea fenomenelor de îmbătrânire a populației la nivel regional, aducând în prim-plan nevoia de politici publice care susțin îmbătrânirea activă, asigurarea unei vieți independente pentru persoanele vârstnice, dar și servicii medicale și de îngrijire specializate și personalizate. **Rata de activitate a populației** cu vârste cuprinse între 25-34 ani și 35-54 ani este în general una fluctuantă și pune în evidență inegalitățile dintre sexe, bărbații înregistrând o rată de activitate aproape dublă față de femei. Deși plasat pe un trend descendent în ultimii ani, șomajul în rândul populației active din regiune reprezintă un fenomen ale cărui efecte s-au accentuat odată cu apariția pandemiei COVID-19 și a crizei sanitare de la nivel național.

În ceea ce privește **infrastructura de transport rutier**, se constată că, în pofida unor îmbunătățiri realizate pe parcursul ultimilor 10 ani, sunt încă necesare investiții semnificative pentru a asigura conectivitatea și mobilitatea și pentru a contribui la dezvoltarea socio-economică a regiunii. Regiunea Sud-Est dispune de toate caracteristicile geografice necesare pentru dezvoltarea **transportului maritim și fluvial**. Deși există o rețea semnificativă de porturi maritime și fluviale, gradul de modernizare a acestora pentru a oferi servicii competitive la nivel european, este încă redus.

În ceea ce privește **domeniul sanitar**, analizele efectuate la nivel regional relevă deficiențe și vulnerabilități care impun continuarea eforturilor de investiții și reforme în acest sector. Distribuția infrastructurală între mediile urbane și rurale prezintă în continuare o provocare în ceea ce privește accesul la sănătate pentru cetățenii din regiune, precum și accentul pus de sistemul medical pe tratare, în detrimentul abordării europene care vizează în primul rând prevenția bolilor.

Importanța aspectelor ce țin de **mediul înconjurător** în studiile de specialitate a crescut considerabil în ultimii ani, reflectând atât interesul din ce în ce mai mare al opiniei publice cu privire la modalitatea sustenabilă pentru dezvoltarea socio-economică, cât și deschiderea factorilor

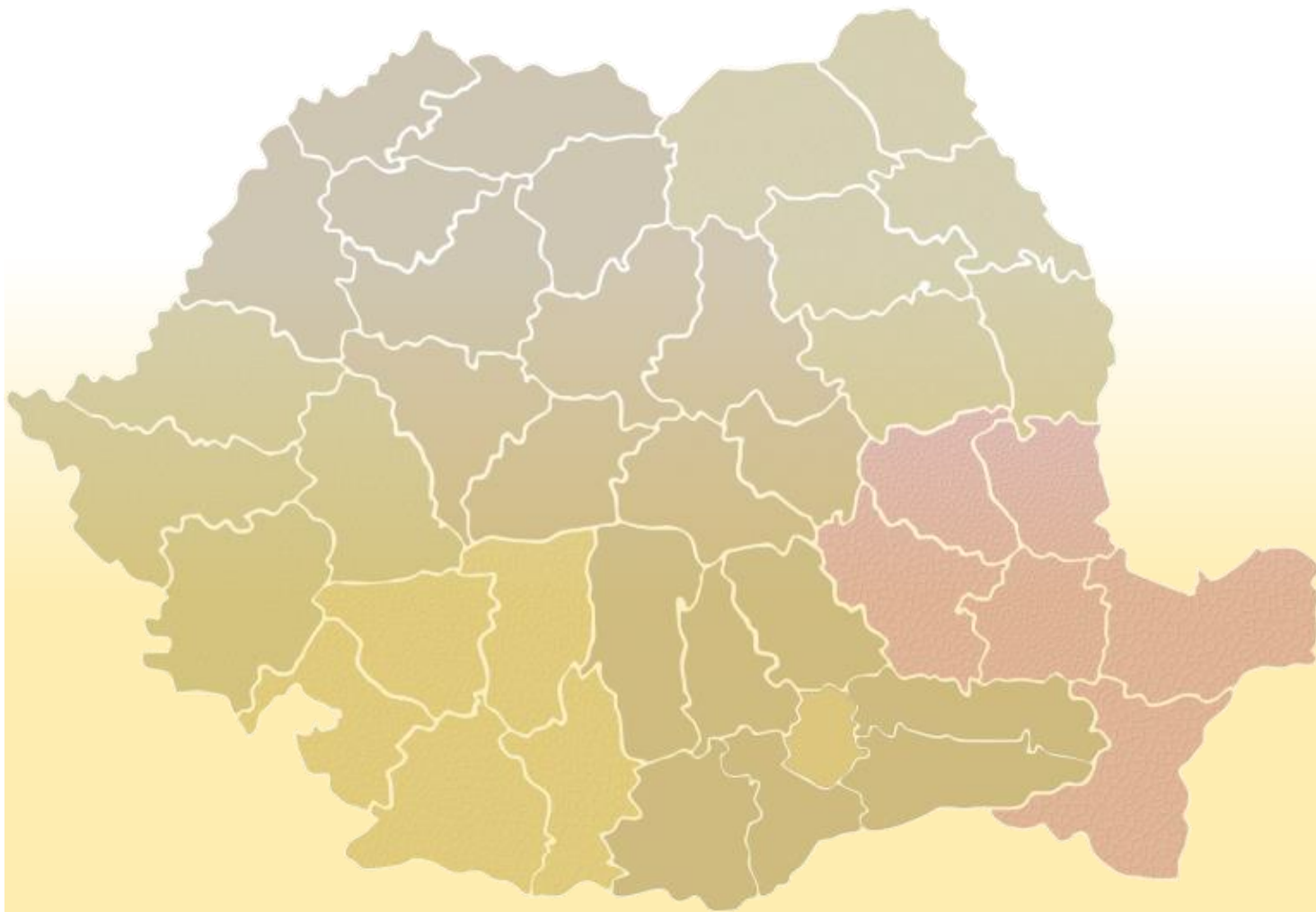
decizionali față de problematicile de mediu. La momentul elaborării prezentei analize, conform datelor statistice disponibile, starea de calitate a mediului în ansamblul său, la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, este una bună.

Deși Regiunea Sud-Est nu este cea mai activă regiune din România din punct de vedere **economic**, există un potențial de dezvoltare foarte mare, care trebuie susținut atât de autoritățile locale, cât și de investitori. Clusterelor, incubatoarele de afaceri, dezvoltarea parcurilor industriale și a celor de software pot fi soluții pe termen lung pentru impulsivarea activităților economice din regiune.

În ceea ce privește **sectorul turismului**, regiunea se situează, la nivel european și chiar internațional, ca o **destinație turistică importantă**, având în vedere patrimoniul său natural (peisaje unice în Europa și în lume) și antropice (istorie, cultură, tradiții și identitate locală) deosebit de valoros.

Agricultura ocupă un loc semnificativ în dezvoltarea economică durabilă a Regiunii Sud-Est, fiind favorizată de condiții pedo-climatice optime, dar și de suprafețe extinse destinate fondului funciar. Producția agricolă a cunoscut creșteri constante pe parcursul ultimilor 10 ani, județele din regiune fiind în topul producției de cereale boabe, leguminoase, plante uleioase și legume.

Pornind de la profilul socio-economic conturat în baza analizelor statistice a datelor și informațiilor calitative disponibile, studiul furnizează o bază strategică pentru fundamentarea obiectivelor și priorităților de dezvoltare asociate perioadei 2021-2027, sprijinind politicile publice viitoare, respectiv demersurile de planificare și programare strategică ale Regiunii Sud-Est.

Investim în viitorul tău!
Proiect cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională
prin Programul Operațional Regional 2014-2020

Titlul proiectului: Sprijin pentru ADRSE în perioada 2020 -2021 în vederea implementării
Programului Operațional Regional 2014-2020 în Regiunea de Dezvoltare Sud -Est

Editorul materialului: Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud -Est

Data publicării: Octombrie 2021

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau
a Guvernului României.
